

Szerkesztőség:

Arad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal:

Aradi Nyomda Vállalat.

Bulev. Regele Ferdinand 422

(József főherceg-ut.)

Sürgőny cím: Közlöny, Arad

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal

151.

Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDÉKEN

Egész évre 960 Lej

Fél évre 480 Lej

Negyed évre 240 Lej

Havonta 80 Lej

Hirdetések díjazás szerint

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF.

Egyes szám ára 5 lej,

vasárnap 6 lej.

Bucurestiben 50 banival több

Le a vámhatárokkal!

Írta: Philip Snowden, volt angol pénzügyminiszter.

Aligha lehet azt állítani, hogy a világ kereskedelmi államai a szabadkereskedelem felé irányítanak politikájukat. De viszont kétségtelenül igaz, hogy a magas vámtarifák elleni elkeseredés napról-napra nő és az emberek lassanként átlátják — a magas tarifák az okai annak, hogy nemzetközi kereskedelem általában a haladás nem tud kellőképpen kifejlődni. Azok az államok, amelyek magas tarifával veszik körül magukat, hangosan panaszkodnak, ha más államok magas tarifával sújtják a behozatalt. Addig, amíg az a gondolat lesz uralkodó, hogy a magas tarifával szemben az egyetlen fegyver a magas tarifa, addig majdnem lehetetlen ezekből a tarifákból lefaragni valamit — hacsak nemzetközi uton nem.

A nemzetközi uton való eljárás hívei napról-napra szaporodnak ugyan, de ugyanakkor egyes államok annál szilajabban ragaszkodnak a magas tarifához. Ez a szilajság főképpen az őt kapott lábra, amióta Európában több új állam keletkezett. A békeszerződés tudvalegyőleg nagy politikai és gazdasági egységeket tört össze és ezek a kis részek most féltékenyen elzárkóznak a szomszédos államoktól és azok kereskedelmétől. Ezeket az új államokat az az ambíció tölti el, hogy teljesen független gazdasági egységgé építsék ki magukat. Olyan iparokat alakítanak, amelyeket csak mesterségesen, magas tarifákkal lehet fenntartani. Persze a költségeket a lakosság fizeti és ezenfelül még az igazi, rentabilis gazdasági erőket elhanyagolják. Ezek a tarifafalak akadályozzák meg az új államok gazdasági fellendülését és lényegesen megdrágítják a lakosság életszínvonalát.

A magas tarifa dezorganizáló hatása felvilágosodott és messzebb látó férfiakat erősen gondolkodóba ejtett. Az a manifesztum volt ennek az első jele, amelyet a világ legnagyobb pénzügyi tekintélyei bocsátottak ki nemrég. De még határozottabban nyilatkozott a magas tarifák politikája ellen a kereskedelmi kamarák internacionáléja. Ez a testület a legkülönbözőbb politikai nézeteket valló férfiakat foglalja magában. De mint gazdasági individuumok egyhangulag a magas tarifák ellen foglalt állást, mert az a felfogásuk, hogy ezek a tarifák károsak a nemzetközi, sőt az egyes államok kereskedelmére is. A kereskedelmi kamarák internacionáléja memorándumot dolgozott ki ebben a tárgyban és ezt a memorándumot a Népszövetség elé terjesztette. Májusban fogják ezt a problémát tárgyalni. A Népszövetség gazdasági konferenciája bizonyára megfontolja a memorándum világos érveit és megjelöli majd azt az utat, amelyen haladni kell.

Igen nehéz lesz meggyőzni az új államokat, hogy a saját gazdasági erőiknek kihasználása lesz jobb számukra, s erőszakos alapítások helyett, jobban teszik, ha saját terményeiket csereháza ki olyan iparcikkéért, amelyeket más államok olcsóbban tudnak előállítani, mint ők. Igaz, ez a meggyőzés roppant nehéz lesz, de nem szabad elfelejtenünk, hogy a gazdasági erők állandóan munkában vannak a magas tarifák ellen. Németország például már oly nagyszerűen megalapozta az iparát,

hogy nincs szüksége többé a tarifákra s épen a kivétel, teszi számára szükségessé a szabadkereskedelmet. Amerika hitelezővé vált és ez a tény kihatással lesz a tarifákra is. Amerika nagy tőkét helyezett el külföldön és ezenfelül lassanként lefizetik neki a háborús tartozásokat is. Ez csak úgy bonyolítható le, ha belemegy abba, hogy idegen országok áruikkal

üzessenek neki. Amerika érdekei csakhamar szétterjednek az egész földön. Ez előbb-utóbb megéri benne azt a meggyőződést, hogy a mint a szabadkereskedelem üdvös volt az egyes amerikai államok között, éppen oly üdvösnek kell ennek lenni a többi kereskedelmi relációban is, másszóval az összes államok között.

Nemzeti kabinet kísért Bucurestiben

Politikai körök szerint Averescu helyzete lényegesen megerősödött. Maniu Gyula befejezte tanácskozásait.

(Az Aradi Közlöny bucuresti-i tudósítójának távirata.) A belpolitika horizontján ismét az antiliberalis égitestek vették át az uralmat. Már maga az új esztendő is ebben a jegyben kezdődött s hogy hozzájárult Cantacuzino herceg ismeretes indítványra, hogy a nemzeti pártok mondják ki egyszersmindenkorra a liberálisok elleni végleges harcot, a helyzet most lényegesen erővel a kormány javára toldott el. A Cuvantul ugyanis komoly forrásból úgy véli, — nyert értesülése alapján, — hogy az eddigi határozatlanság végre szilárd alapon kezd leülepedni s a különböző tárgyalásokból Averescu kormányelnök megerősödése és a nemzeti-kabinet kristályosodik ki. Ezzel szemben azonban a lap nem hagyja ki számitásából a liberálisok ismert politikai befolyásoló erejét sem s ha el is ismeri, hogy a jelen pillanatban Averescu a helyzet ura, Bratianuék múltbéli politikai szereplésére való utalással megjegyzi, hogy ez az uralom azonban nem lesz végig „fenékig tejfel”. A Cuvantul nyilván arra építi ezt a hozzáfűzését, hogy a liberálisok eddig még nem mutatott energiával látnak hozzá védőárcaik megépítéséhez és a párt reorganizálásával, kompakt tömeggé való összeforrasztásával igyekeznek kivédeni ellenfeleik támadásait. Liberális körökben egyéb kémi úgy hírlik, hogy semmi kifogásuk a nemzeti-kabinet gondolata ellen, sőt nem is óhajtának részt venni benne, azonban határozottan bejelentik, hogy a nemzeti-kabinet csak átmenet lesz az Averescu és a jövendő Bratianu

kormány között. Épen ezért a liberálisok egyelőre tartózkodnak a nyílt csatározásoktól s a legközelebbi összecsapást Bucurestiben, a Banca Nationala új kormányzójának programjától teszik függővé. Erre vonatkozólag Bratianu Vintila kijelentette, hogy amennyiben az új kormányzó szaktanája elődje pénzügyi politikájával, úgy már a nyilatkozatát megjelenő második napon kijátssza ellentétét s egyben a liberálisok megkezdésére a harcot a kormány ellen is.

A liberális-ellenes blokk összehozása körül keletkezett tárgyalásokra egyébként Filipescu kijelentette, hogy Cantacuzino herceg lakásán történt megbeszélésekből közös megállapodás szerint egyetlen szót sem mondhat. Mindenesetre azonban leszögezte, hogy a megbeszélésen részt vett politikuskok egyhangulag Averescu mellé állottak és a végsőkig kívánják folytatni a harcot a liberálisok ellen.

Averescu tábornok külföldben ma délelőtt kihallgatáson jelent meg a királynál, akinek folyó ügyekről tett jelentést.

Maniu Gyula pedig ma folytatta megbeszéléseit a nemzeti-parasztpárt vezetőivel, majd hosszasan tárgyalt Michalacheval. A pártelnök ma este elutazott a fővárosból, ahova csak január 20-án tér vissza, amikor a párt parlamenti csoportja ülést tart.

A politika híreihez tartozik, hogy a király ma délelőtt aláírja a Rascanu tábornok kormányzó hatásköréről szóló dekrétumot.

Rendezték az autobuszközlekedést Aradon

Megmarad a Mossóczy-telepi forgalom. — A többi külvárosok bekapcsolása későbbre marad.

(Arad, január 12.) Hosszas vajadás után ma délelőtt végre megszületett a megegyezés, illetve a határozat az autobusz-kérdésben, amely — mint ismeretes — heteken keresztül foglalkoztatta az interimár bizottságot. Az érdem Pascutiu Silvius dr.-é, aki a mai ülésen előadott javaslatával úgy oldotta meg a kérdést, hogy ezzel egyetlen érdek sem szenved sérelmet.

Az interimár bizottság mai ülésén folytatta a tegnapi este félbeszakított tárgyalásokat a Mossóczy-telepi autobuszforgalomra vonatkozólag. Pascutiu Silvius dr. azt a javaslatot tette, hogy ne tiltsák el az autobuszt a belvárosi utasok szállításától. Ezzel szemben a belvárosi jegyek árát 5 lejről emeljék fel 8 lejre és a három lejes különbözetet a városi gépjárműk kapják, a kártalanítás címén. Akinek drága lesz az autobusz, az a kisvasutat fogja használni. A város ilyképpen megkapta a kártalanítást, a belvárosi közönség elől sem zárták el az autobuszt és a Mossóczy-telepi közlekedés is teljes egészében fennmaradhat. Az in-

terimár bizottság egyhangulag elfogadta a kitűnt javaslatot, majd Ungár Sándor vállalkozó kérelmére a Mossóczy-telepig, a Rosenfeld kereskedésig szóló jegyeket 9 lejben állapította meg. A vámházig továbbra is tíz lej és a telep belterületén 5 lej marad a jegyek ára. A munkásoknak és tisztviselőknek eddig 50 százalékos kedvezményt adták a bérleteket, most azonban ezeket árához hozzacsapják a 15 százalékos illetéket, amelyet a vállalkozó a telepi forgalom után továbbra is fizet.

Az autobuszközlekedésnek a többi külvárosra való kiterjesztésére vonatkozólag az interimár bizottság megállapította, hogy a jelenlegi három autobuszt annyira igénybe veszi a jelenlegi Mossóczy-telepi forgalom, hogy ezekkel a kocsikkal nem lehet egyszersmint a többi külváros forgalmát is lebonyolítani. Azonban, ha a vállalkozó a napokban újabb kocsikat tud forgalomba állítani, ezt jelenti a bizottságnak és ebben az esetben engedélyt kap a többi külváros forgalmának lebonyolítására is.

Bécsben szitották a munkácsi rabbi-heccet.

Az átkokat tartalmazó héber röpiratokat Bécsben nyomták. — A rendőrség nyomoz a nyomda után. — Furcsa zsidó-szekták Bécsben.

(Az Aradi Közlöny bécsi szerkesztőségétől.) A munkács-belzei rabbi-háborúság már hetek óta foglalkoztatja az európai sajtót és előzményei, valamint fantasztikus részletei annyira közismertek, hogy felesleges azokat megismételni.

Amint most azonban az Aradi Közlöny bécsi szerkesztősége jelentheti, a munkácsi rabbi-háborúság szálai Bécsbe vezetnek. A gyalázkodó, átkozódó héber röpiratokat, amelyeknek aláírása „Chassidin Belz, Wien, Lemberg és Pryzemysl” Bécsben nyomták. A belzi zsidó közösség a háború alatt alakult meg az osztrák fővárosban és tagjai a belzi rabbi Bécsbe költözött hívei akik a bécsi zsidóság kebelében saját szektát képeznek, amelynek létezése hivatalosan ugyan nincs elismervé, de a szekta tagjai az egyes hívők lakásain gyülekeznek az ünnepeken és ott tartják meg saját rabbijuk vezetése alatt az istentiszteleteket.

A belzi közösség Bécsben is ép olyan rituális életet él, mint Belzben. A férfiak káftánban járnak, pajeszt és fejükön kicsiny sapkát hordanak és a világ minden kincséért sem mennének a rendes templomokba imádkozni. Előimádkozójuk a belzi rabbi-család egyik tagja, akit a bécsi belziek szintén csoda-rabbiként tisztelnek. A belziken kívül még más ilyen szekták is élnek Bécsben és az izraelita hitközségnek eddig nem sikerült közöttük rendet teremteni.

A csehszlovák hatóságok gyanuja szerint a belzi átkozódó röpiratok Bécsben készültek a bécsi belziek rendelkezésére. Bécsben valóban több héber nyomda van, ezek azonban nem szolgáltatták be a röpiratokról a köteles ügyészégi és rendőrségi támpéldányokat és mivel a nyomda nincs feltüntetve, a bécsi rendőrség azt hiszi, hogy a röpiratokat titokban szedték ki és nyomták ki a nyomdatulajdonos részvételével maguk a hívők éjjel, amikor a nyomdai munkások távol voltak. A bécsi rendőrség most ebben az irányban is nyomoz, mivel az illető nyomdatulajdonos a titkos munkával sajtó-vétségét követett el, amely az osztrák sajtótörvény értelmében szigorú büntetés alá esik.

Magyar megyék főrendjei

Befejeződtek Magyarországon a felsőházi választások.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójától.) A mai nappal mindazok a magyarországi testületek és intézmények, amelyek tagokat küldenek a felsőházba, befejezték választásaikat. Az egyes vármegyei törvényhatóságok és városok a következőket választották meg a magyar felsőház tagjainak:

Abauj-Torna: Darvas Béla királyi kamarás és Rakovszky Endre. **Baranya:** Dr. Igaz Béla prelátnak-kanonok és Mándy Samu országgyűlési képviselő. **Békés:** Béli-czay Géza gazdasági főtanácsos és Ambrus Sándor ny. főispán. **Borsod-Abaúj-Zemplén:** Dr. Tornay Gyula, Brezovay László és báró Ragályi-Balassa Ferenc. **Csanád-Arad-Torontál:** Hervay István ny. alispán és báró Papp Géza, az Altruista-bank elnöke rendes, Szojka Kálmán és Jakabffy Gyula ny. főispán pótagok. **Csongrád:** Cicatri cis Lajos ny. főispán. **Fejér:** Jankovich Béla ny. miniszter és felsőbíró Nagy Pál ny. főispán. **Győr-Ménfőcsanak-Pozsony:** Szoldiriedt József ny. főispán és Kühne Loránt v. képviselő. **Heves:** Isaák Gyula és Borhy György. **Jász-Nagykun-Szolnok:** Horthy István, dr. Kiss Ernő v. képviselő, Borbély György cs. kir. kamarás. **Nógrád-Hont:** Berczell Jenő v. b. t. t. és Sipeki Balás Barna ny. főispán. **Pest:** báró Prónay Dezső, Farkas Elek kiskunhalasi birtokos, Pálóczy-Horváth István birtokos, id. Jalsoviczky Sándor ny. min. tanácsos, Kolecsányi Endre ny. igazgató, Kolossváry Mihály váci kanonok, Wekerle Sándor egyetemi tanár, Zoltán Béla ny. igazságügyminiszter. **Szabolcs-Ung:** Dr. Ujfalussy Dezső ny. főispán, Megyeri Géza ny. kúriai bíró. **Szatmár-Ugocsa-Bereg:** Gulácsy István v. beregi alispán és Dékey Sándor szatmári főispán. **Tolna:** Weber János v. képviselő és Döry Hugó kormány főtanácsos. **Vas:** Bezerédy István ny. főispán

és Radó Lajos földbirtokos. **Veszprém:** Antal Géza ref. püspök és Óváry Ferenc v. képviselő. **Zala:** Malatinszky Ferenc kormányfőtanácsos, Bosnyák Géza ny. főispán és Plihatt Viktor földbirtokos. **Zemplén:** báró Waldbott Kelemen földbirtokos és id. Metzler

Béla ny. főispán. **Győr:** Némethi Károly v. képviselő. **Kecskemét:** Révész István pápai prelátnak. **Miskolc:** Lichtenstein László v. főispán. **Pécs:** Visnya Ernő kincstári főtanácsos. **Székesfehérvár:** Mátray Rudolf cisztercita igazgató.

Erdélyi magyar lelkész szenzációs találmánya

A bucaresti-i szabadalmi hivatalban bejelentették egy motort, melyet a nap melege által lehet hajtani.

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítójától.) A bucaresti-i szabadalmi hivatal néhány nap előtt egy erdélyi magyar ember részére állított ki egy szabadalmi okiratot. Ez a szabadalom valóságos forradalmat fog előidézni a technika világában. A szabadalom lényege az, hogy igen alacsony hőfokon állít elő olyan mennyiségű energiát, mellyel egy motort hajtani tud. A gép hajtásához szükséges energiát pedig — a nap melegéből is nyerheti. A találmány szakszerű leírása a következő:

Az új motor a gázok elnyelő képességén alapszik. Ismert fizikai jelenség, hogy a szilárd és cseppfolyós testek kisebb-nagyobb mértékben rendelkeznek azzal a tulajdonsággal, hogy gázokat elnyelnek és amikor a hőmérséklet emelkedik, azokat magukból kibocsátják. A testek közt különösen a víz tűnik ki, mint amely igen mohón és nagy mennyiségben nyeli el az ammonia-gázt. Normális nyomás alatt a víz 1050 térfogat ammonia-gázt képes elnyelni. Ha a víz hőmérsékletét emeljük, akkor a gázok szabadokká válnak. Ha ezt a folyamatot egy motorszerű gépben alkalmazzuk, akkor egy olyan munkaerőt nyerhetünk már alacsony hőmérsékleten is, melyet semmi más gép ki nem tud használni. Ez az új motor már 20–25 fok Celziuson is képes munkát termelni. És ezt a hőmennyiséget a nap sugarai-ban levő óriási hőenergiákból nyeri: egy egészen egyszerű tükörszerkezettel koncentrálja a nap sugarait a kellő minimális hőfokra.

A bucaresti-i szabadalmi hivatalban, ahová naponta szinte százával érkeznek a legfantasztikusabb találmányok, ez a magyar talál-

mány óriási feltűnést keltett, mert a rengeteg beérkező találmány között ez volt az egyetlen, mely megoldotta azt a régóta vajdó kérdést, hogyan lehet a nap melegét munkára felhasználni. A találmány tulajdonosa Tarcsa-falvy Zoltán unitárius lelkész. Már évekkel ezelőtt megvolt ez az ideája, lassan évek alatt dolgozta ki a találmányát.

Alkalmunk volt látni az új motor modelljét. A motor felett két görbe tükör segítségével gyűjtik a motor elindításához szükséges napfényt. Egy vízcsőből vizet enged a motorba és egy tartályból bevezeti azt a kevés ammonia-gázt, amelyre szüksége van. Néhány perc múlva megindul a motor lendítő kereke... Szakemberek szerint óriási jelentősége van a találmánynak, mert ezt a motort olyan helyeken is lehet alkalmazni, ahol idáig tüzelő anyag hiánya miatt gőz-, olaj- vagy benzinmotorok számba nem jöhettek. Viz mindenütt található, az a kevés ammonia-gáz, melyre a motornak szüksége van, nagyon könnyen fejleszthető bárhol és a motor már meg is indulhat.

— Mi történik azonban akkor — kérdeztük a feltalálót — ha fellegek borítják az eget és a nap melege nem gyűjthető össze?

— Az sem jelent semmit — mondta a boldog feltaláló — mert a motor már husz fok melegben megindul. Husz fok előállításához pedig igazán nincs szükség valami nagy előkészülethez. Akármelyik lakószobában van ilyen hőfok...

Állítólag Németországba utazott ki a találmány feltalálója és ott tárgyal a találmány eladásáról. F.

Bizonytalanság a konkordátum körül.

Cáfolják az aláírásról szóló híreket.

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítójának távirata.) A Cuvantul a konkordátum-tárgyalásokkal kapcsolatban elterjedt hírekre vonatkozólag megállapítja, hogy azok nagyrészt koholmányok. A konkordátum-tárgyalások ugyanazon a ponton állanak, mint egy évvel

ezelőtt. Valószínű azonban, hogy február havában újból megkezdődnek a tanácskozások, miután számos aktuális kérdés vár ezzel kapcsolatban elintézésre. Addig természetesen szó sem lehet semmiféle megegyezésről, vagy aláírásról.

Két hét múlva operálják Windischgraetzet.

A frankpör fővádlottjának élete a budapesti szanatóriumban. — Egész nap olvas, főleg háborus memoárokat.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójától.) Elhangzott a magyar királyi Kuria jogorvos ítélete a frankpörben, sőt a kegyelmi kérvény is eljutott Horthy kormányzóhoz. — A vádlottak majd mind megjelentek az ítéletki-hirdetésen, szinte csak Windischgraetz Lajos herceg hiányzott, aki megrokknva, betegen fekszik a budapesti Park-szanatórium félemleti szobájának nyugágyán. A herceget, amióta a gyűjtőfogház kórházi celláját a Park-szanatórium szobájával cserélte fel, csak a könyvek érdeklik. Csak memoárokat olvas. Háborus, forradalmi és ellenforradalmi memoárokból. Egész halom van a szobájában. Reggeltől estig ezeket olvassa. Reggel, alig hogy elvégezte a kurát, máris a könyvek mellett van és az étkezési időket leszámítva, este 10–11-ig olvas.

Reggel nyolckor már talpon van. Forró fürdőt vesz, amely igen jó hatással van rá. Izületi fájdalmai szinte teljesen megszűntek. — Fürdő után hozzák a reggelit. Teát, vajaszemlyét és hideg hust eszik. Féltilt tájban felmegy a rendelőbe, ahol villanygépekkel masszírozzák a tagjait. A herceg állapota napról-napra javul. Észrevehető, hogy a kezelés után sokkal egyenesebben jár. Noha még mindig botra támaszkodik, de a javulás már szemmel látható. A villanykezelés után olvasmányai-ba temetkezik. A kedélye szintén javult. Az orvosokkal és az ápolószemélvizzel kedvesen

elbeszélget, azonban nagyon ügyel mindig arra, hogy a frankügy valahogy szóba ne kerüljön. Látogatókat természetesen nem engednek a herceghez. Ő maga sem kíván senkit sem fogadni, de Verebély professzor is szigorúan megtiltotta, hogy a herceghez látogatókat bocsássanak be. Csak a hercegné és Ulain Ferenc kivételek. A hercegné, ha Pesten van, naponta egy-két órát tölt férjénél, Ulain pedig három-négy naponként tesz rövid látogatást. A hercegné most két hétig Sárospatakon volt és csak ma érkezett vissza a fővárosba. Első útja a szanatóriumhoz vezetett. A két hét alatt csak egyszer léphette át a herceg szobájának küszöbét idegen ember. Egy sárospataki gazdaszt érkezett meg, aki levelet, ajándékokat és bort hozott a kastélyból.

Verebély professzor épen ma vizsgálta meg Windischgraetzet. A kezelés még mindig ugyanaz, mint volt. A testi erő feljavítása s az idegek megnyugtatója a cél. Ha a javulás az eddigi mértékben halad tovább, akkor két hét múlva megtörténhet a műtét.

— A bucaresti-i törvényszéki elnök fe-gyelme. Bucarestből jelentik: A bírák legfelsőbb fegyelm' bizottsága tegnapi folytatva Davidoglu ilfovi törvényszéki elnök fegyelm' ügyének tárgyalását. A vádirat felolvasása után Davidoglu előterjesztette védekezését, a tárgyalást ma folytatják.

Fekete Mihály Aradon keres tagokat.

Az újdonsült temesvári igazgató meg akarja bontani az aradi szintársulat békéjét. — Szendrey egyetlen szerződést sem bont fel. — Fekete Mihály és Deésy Jenő nyilatkozata.

(Arad, január 12.) Fekete Mihály — immár újból temesvári színigazgató — tegnap és ma Aradon járt és megjelenése ezuttal is zavart és bonyodalmat igyekezett kelteni az aradi színház környékén. Fekete Mihály ugyanis szerződéses tárgyalásokba bocsátkozott az aradi színház több tagjával és ezek a tárgyalások nagyjából eredményre is vezettek, legalább annyiban, hogy a hírek szerint Deésy Jenő már alá is írta volna új szerződését. Tárgyalt a temesvári direktor híré szerint Fekete Irénnel is, azonban vele a tárgyalások eredménytelenül fejeződtek be. Ugyanez a hír szerint Deésy Jenő — Feketével történt megállapodása értelmében — holnap levelet intéz Szendrey Mihály igazgatóhoz, amelyben szerződése felbontását fogja kérni. Ezek az események, Jobban mondva, azok különböző kommentárjai kísért hírei természetesen megbolygatták azt a harmóniát, ami eddig az aradi színház egyes tagjai és a direktió között fennállott és bizonyos mértékben káros hatást is idéztek elő. Munkatársunk beszélt ma Szendrey Mihály színigazgatóval, aki a következőket mondotta:

Szendrey direktor nem bontja fel a szerződéseket.

— Hogy úgy mondjam, hivatalosan még nincs tudomásom a történetekről és felmondó levele még egyik tagomtól sem kaptam, azonban azt látom hogy Fekete Mihály, aki tavaly ilyenforma módszerrel adta meg a kegyeleműzést Maurer Bélának, most az én társulatom ellen kezdte meg súlyosan elítélendő aknamunkáját. Mert mondanom sem kell, hogy Fekete ezuttal is orvul, a hátam mögött — és tudtom nélkül kezdett el szerződéses tárgyalásokat egyes tagjaimmal, holott egyenesen hozzám is eljöhettek volna ebben az ügyben, sőt esetleg szerződésbontások nélkül is meg lehetett volna oldani a kérdést, úgy, hogy az aradi színház egyes tagjait akkor kapta volna meg szereplésre, amikor akarta volna. De Fekete Mihály, úgy látom, csak Fekete Mihály maradt és épp ezért, mivel ő így akar elvinni tőlem tagokat, kijelentem, hogy egyiknek a szerződését sem bontom fel, aki Feketéhez akar menni. Még egy statisztát sem engedek át neki, nehogy elsőrendű erőket.

— Hangsúlyozom azonban, hogy mindezt pedig csakis azért teszem, mert épen Feketéről van szó. Ő ugyanis elkövette most azt, hogy a tönkrement temesvári színház legtöbb tagját kenyér nélkül szelnek eresztette, ahelyett, hogy azoknak nyújtott volna elsősorban existenciát. Rádásul aztán eljött ide, hogy elégedetlensége: szitson és felborítsa a békét. Fekete eddig mindig mások anyagi romlásán élésködött fel és ehez illenek cselekedetei is. Ismétlem: ha más igazgató kért volna tőlem tagokat, vagy egyeseket, elégedetlenek lévén, más igazgatóhoz és nem Feketéhez szándékoznának menni, szó nélkül felbontanám a szerződésüket, illetve elengedném őket. Én nem álltam és nem állok senki érvényesülési útjába, már csak azért sem, mert manapság könnyen pótolhatom a legkitünőbb — esetleg távozó — erőket is, új, ugyancsak kitűnő erőket. Most azonban nem engedek. Fekete Mihály innen nem visz el egyetlen tagot sem.

Az utolsó szavakat már szinte felháborodva mondta Szendrey direktor, de aztán erőltetett magán, legyintett egyet sokatmondóan kezével és visszaült kávéházi törzsasztala mellé.

Betegh Bébi ittmarad.

Arról is keringtek ellenőrizhetetlen hírek, hogy Fekete Mihály Betegh Bébiel is folytatott tárgyalásokat. Ezek a hírek azonban téveseknek bizonyultak. Betegh Bébi ugyanis kijelentette munkatársunk előtt, hogy ő tárgyal ugyan Feketével, de nem a saját, hanem a testvére, Mátrai Böske ügyében, akit Fekete le is szerződött.

— A téves híresztelések — mondotta Betegh Bébi — valószínűleg onnan eredtek, hogy a kávéházban többen láttak együtt ülni testvérem társaságában Fekete Mihállyal.

Deésy Jenő feleslegesnek érzi magát, azért megy el

A Dáciában találtuk meg a terjedő hírek érdekelt főhősét, Deésy Jenőt, ki ép uzsonnakévéjét fogyasztotta feleségével egyetemben. A kiváló táncos komikus halálos komolysággal hallgatott végig, azután a következőket mondotta:

— Feketéhez aláírtam a szerződést és megyek Temesvárra. Annyi sok mindenféle bajom volt itt a színháznál, hogy sok volna azt most mind elsorolni. Egy azonban bizonyos, hogy bármelyik direktorhoz elmennék most. Kérem, uram képzelje el: Mult hó 12-ike óta egyetlen esti előadáson sem játszottam. Tudja, hogy mit jelent ez egy ambiciózus színészre nézve? ... Érzem, hogy felesleges vagyok itt, nincs rám szükség, tehát megyek. Elhatározásom különben nem újkéltű. Hiszen már az is nagyon rosszul esett amikor a Marica grófnő nagy szerepét elvették tőlem és — másnak adták. De most amikor a Cirkuszhercegnőnél is mellőztek, akkor bételt a mérték. Holnap elküldöm a szerződés felbontását kérő leveletem Szendrey igazgatóhoz és akár felbontja a szerződésemet, akár nem: én megyek.

— Pedig — csendesül el lassan Deésy — higgyék meg, nagyon sajnálom elhagyni Aradot. Jól éreztem magam itt és Szendrey igazgatóval sem volt semmi bajom, csak ép nem orvosolta sérelmeimet. De most már mindegy. A napokban utazom. Elmegyek.

Tombol a mexikói forradalom.

Harcok mindenfelé. — Az összes mexikói főpapokat letartóztatták.

(Az Aradi Közlöny távirati tudósítása.) Mexikóból jelentik: A katolikus forradalma, amelyről már beszámoltunk, egyes mexikói tartományokban rendkívül nagyarányúvá fejlődött. Jalisco állam Copula nevű helységében a harc alkalmával a polgármestert és a kerület képviselőjét, rajtuk kívül pedig 19 embert öltek meg, ötöt megsebesítettek. Torreónban a kormánycsapatok nyolc embert lőttek agyon. Durangó államban pedig a forradalmárok ülték ki a kormánycsapatokat. A rendőrség letartóztatta az United Press és az Associated Press tudósítóit, mert hamis információkat továbbítottak.

Mexikó. A mexikói rendőrség több katolikus egyházi méltóságot letartóztatott. A hírek arról is beszámolnak, hogy valamennyi mexikói főpapot letartóztatták.

Washington. A képviselőházban ma Huddleston demokrata képviselő szólalt fel, aki Coolidge üzenetét, Mexikó elleni nyílt sértésnek bélyegezte meg.

Szervezzék meg Arad megye tűzvédelmét.

Virágzó községek tűzoltóság nélkül. — A hatóságok kényszerítsék a helységeket tűzoltóság felállítására.

(Arad, január 12.) A megdöbbentő aranyu pancotai tűz bizonyára megmozdította mindazok lelkiismeretét, akik eddig meglehetősen könnyedén kezelték a tűzveszedelmekkel szemben való védekezés szükségességét. Panasoló írást kaptunk ma, amely intő szóval fordul az arra illetékesekhez, hogy meg kell szervezni a város és a megye tűzvédelmét. A megszívlelésre méltó sorok ezt mondják:

A nagy tűz, amelynek egy virágzó pancotai gyártelep esett áldozatul, még ma is igazolniban tartja nemcsak a község lakosságát, hanem szinte egész Arad megyét. A rémület hullámainak elsimultával élénk megbotránkozásal tárgyalja mindenki azt a sajnálatos és szomorú tényét, hogy a tűz első sorban azért pusztította el teljesen az egész gyártelepet, mert Pancotának nincs tűzoltósága. — Nagy megdöbbenést keltett az is, hogy míg a segítségül hívott tűzoltók megérkeztek, addig csupán egy községi tűzifecske működhetett és az is rövid idő alatt — felmondta a szolgálatot.

Pájdalommal teljes megdöbbenést keltett még az illetékesek körében is épen e pusztító esemény kapcsán, hogy Pancotán, ebben a virágzó és fejlődő községben törődnek legkevésbé a tűzoltói intézménnyel, holott a községnek igen sok jómódu, sőt gazdag polgára van. Ennek a közönynek szomorú eredménye a gyár pusztulása és igazán csak a szerencsés véletlenül mulott, hogy a lakosság nemtörődömsége nem idézett elő még nagyobb katasztrófát, amelynek a község nagy része is áldozatul eshetett volna. Mérvadó helyen is megmagyarázhatatlan ez az indolencia, aminek következtében tűzoltóság nélkül van ma

Mit mond Fekete Mihály.

Beszélggettünk az Aradon tartózkodó Fekete Mihály színigazgatóval is, aki viszont a következőket mondotta:

— Tény az, hogy az aradi színház több tagjával folytatott tárgyalásokat, sőt egyesekkel megállapodás is jött létre közöttünk, de a szerződés perfektuálását minden esetben attól tettem függővé, hogy Szendrey Mihály felbontja-e az illető tag szerződését, vagy sem. Amennyiben a most érvényben levő szerződést a tag jelenlegi igazgatója nem hajlandó felbontani, úgy természetesen elállok az illető színész szerződésétől. Hasonló szellemben tárgyaltam a nagyváradi és a Maurer vezetésével álló rescai szintársulat néhány tagjával is. Érzésként szükségesség nálam, hogy a régi, kipróbált színészeimet tudjam magam körül. Ez a szubjektív tervem természetesen most, a szezon derekán nehezen valósítható meg, de ennek dacára remélem, hogy még e hét folyamán komplett lesz társulatom névsora. Arra a kérdésre, hogy miért nem a temesvári társulatból válogattam össze a tagjaimat, egyszerű a válaszom: mert nincs temesvári társulat. Az ottani együttes elsőrendű tagjai már elszéledtek Temesvárról, sokan el is helyezkedtek más társulatoknál, úgy, hogy ilyen nehézségek árán vagyok kénytelen összeverbuválni régi színészeimet. Mindezek dacára szombaton este a „Csuda Mihály szerencséje” előadásával meg fogom kezdeni a temesvári színiszezet. Minden erőmmel és törekvéssel azon leszek, hogy azt becsülettel, közmegelegedésre be is fejezzem.

A kath. gimn. hangversenye

Január 16.

Jegyek: Sándor Ferencnél Arad.

Akadályok az adóösszeírás körül Aradon.

Az első napon sok nehézséggel kellett megküzdeni az összeíró bizottságoknak.

(Arad, január 12.) A mai napon kezdték meg Aradon a ház-, kereskedelmi-, ipari- és globálisadó összeírásának munkálatait. Az összeírásokat tudvalevőleg tíz helyszínen működő bizottság végzi. Az összeírások azonban ma délelőtt még igen lassú tempóban haladtak előre, amennyiben a polgárság nem igen vette figyelembe a pénzügyigazgatóság előzetes felhívását, hogy jövedelmeikre vonatkozó traktát, a kereskedők üzleti könyveiket, a lakók pedig házbérvugtáikat tartsák kéznél és mutassák be az összeíró bizottságoknak s ezáltal jelentős mértékben akadályozták a bizottságok előrehaladását. Így a mai nap az összeírások meglehetősen csekély eredménnyel végeztek — amelyhez hozzájárul még az is, hogy maguk a bizottsági tagok sincsenek benne a gyakorlatban — azonban reményt nyújt arra, hogy az összeírások legkésőbb február hó végéig megtörténnek. A bizottságok még a holnapi nap folyamán is az alábbi uccákban járnak s a jövőre nézve viszont naponta közölni fogjuk a bizottságok márnapi működésének uccabeosztását.

I. számú bizottság: Gájban, a II. számú bizottság: Mosóczy-telep, Negruzzi, Petru Rares, C. Leucutia-uccákban, a III. számú bizottság: Calea Radnein, IV. számú bizottság: E. Radu, N. Oncu, Ep. Ciorogariu-uccákban, az V. számú bizottság: G. Ionescu és Caragiale-uccákban, a VI. számú bizottság az Abatorul, Raicu és Ratiu-uccákban, a VII. számú bizottság: Vacaresti és Sabinelor-uccákban, a VIII. számú bizottság: Ureche, Stasescu és Remus-uccákban, a IX. számú bizottság: Borcea, Romul és Cuza Voda-uccákban és a X. bizottság: I. Calvin-uccában működik.

Művészet.

Waldbauer—Kerpely-hangverseny

Sajnos, kisszámú, de annál lelkesebb és főleg műértőkből álló publikum élvezte Waldbauerék legutóbbi hangversenyét. Hiába, a kamarazene elvont zeneisége csak lassan tör magának utat a közönség szívéhez, pedig kultusza rajongóit a legteljesebb műélvezettel honorálja. Mozartot a szokott stílusos előadásban — talán kissé hüvösen — interpretálták.

A quartett főerőssége a modernnek. Dohnányinak kéziratból játszott ezer színben csillogó quartettjét magával ragadó hévvel adták elő. A merészen ívelő quartett úgy technikailag, valamint zenei nehézségein bravuros könnyűséggel siklottak át, — éppen ebben utólráhatatlanok.

Beethoven fenséges interpretálása koronázta meg az est sikerét. **Dr. Sz. K.**

* Az aradi városi színház heti műsora. Csütörtök: Cirkuszhercegnő, operett. (A. bérlet.) Péntek: Cirkuszhercegnő, operett. (B. bérlet.) Szombat: Cirkuszhercegnő, operett. (C. bérlet.) Vasárnap délután 3 órakor: Peleskei nótárius. 5 és fél órakor: Cárno. 8 és fél órakor: Cirkuszhercegnő, operett. (Bérletszűnet.)

* ANA D'ARTESI, a milanoi Scala világhírű koloratur énekesnőjének hangversenye holnap, péntek este 9 órakor a Kulturpalotában. Jegyek Oláh-cégnél 40—200 lejig.

* Az aradi színházi iroda hírel. A Peleskei nótárius, az első magyar zenésjáték, amelyen még nagyapáink és nagyanyáink mulattak. De nem vesztette el kedvességét és üdőségét és épen ezért lett a klasszikus énekes vígjáték, a városba utazó falusi nótárius kacagtató históriája. Vasárnap délután 3 órakor kerül színre mérsékelt helyárok mellett a Peleskei nótárius. A színház ifjusági előadásnak szánja a klasszikus magyar vígjátékot, amelyben a színtársulat minden tagja játszik. — A Cárno, Bíró Lajos és Lengyel Menyhért világhírű színműve kerül színre vasárnap délután 5 és fél órakor. A Cárno a leghatásosabb drámai szerepek egyike, mindig ambíciója a vérbéli drámai művésznőknek. Fekete Irén, a társulat kiváló művésznője játsza Katalin cárnőt, amelyet Aradon még nem látszott, s így az előadás premier-számba megy. — A Cirkuszhercegnő nemcsak Mister X-et hódította meg, hanem Arad közönsége is hódolói táborába lépett. Ezt igazolják esténként a zsufolt házak. A Cirkuszhercegnő az egész hét játékkendjét betölti. — Szeretek egy színésznőt, Fodor László új vígjátéka hétköznap kerül bemutatásra a városi színházban. A prómai együttes nagy ambícióval készült az újdonságra, amelynek premierje esemény lesz.

Valerián alezredes gyilkosa a tábla előtt.

A budapesti tábla ma tárgyalta a Kosztka-gyilkosságot és lényegesen onyhította a törvényszék ítéletét.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójának távirata.) A budapesti királyi ítélőtábla három nap óta tárgyalja a Kosztka-féle gyilkosság felelősségi ügyét, amely bizonyára még emlékezetes az olvasóközönség előtt. Kosztka István dr. főtanácsos féltékenységből agyonlőtte Valerián Zsigmond huszáralezredest. A mai tárgyalás elején zárt tárgyalást rendelt el az elnök, majd mikor a nyilvánosságot ismét beengedték, dr. Ulain Ferenc a meggyilkolt Valerián Zsigmond özvegye képviselőjében kérte a bizonyítás kiegészítését annak igazolására, hogy Kosztka hátulról lötte le Valeriánt. Kosztka István új fegyverszakértőt és több tanu kihallgatását, valamint néhány irat ismertetését kérte. A tábla csak az iratok ismertetését rendelte el. Az iratok ismeretése után dr. Vargha József főügyész tartotta meg vádbeszédét, majd sor került a védő beszédére is. A tábla délután hirdette ki az ítéletet. A tábla az elsőfoku ítéletet megváltoztatta s Kosztkát erős felindulásban elkövetett szándékos emberölés büntetésében mondja ki bűnösnek s ezért kétévi börtönre, három évi hivatalvesztésre ítéli. Az indokolásban a tábla részben megváltoztatta azokat a ténymegállapításokat, amelyeket a törvényszék elfogadott. A tábla megállapította, hogy Valerián alezredes magatartása és pedig az, hogy a házastársak kibékülése dacára is tovább ostromolta Kosztkánét, erköcstelen és jogtalan volt. Jogos védelemről azonban Kosztka részéről — a tábla szerint — nem lehet szó, mert Valerián részéről nem érte támadás Kosztkát.

A világháború első — istencsapása.

Miért kezdődött a monarchiára nézve kudarccal a világháború az orosz fronton? — Ujabb szenzációs leleplezés a hadvezérek rivalizálásának végzetes következményeiről.

(Az Aradi Közlöny bécsi szerkesztőségétől.) Bizonyára még sokan emlékeznek, főként Erdélyben, Fischer Ede osztrák csendőrnagyra, ki a világháború elején behatolt orosz területre és sokáig sakkban tartotta az oroszokat, akik nem tudtak tisztába jönni avval, hogy tulajdonképpen mennyi embere, mekkora hadserege van a rendkívül ügyesen operáló őrnagynak. Az egyik bécsi lap most

„A világháború legfontosabb jelentése” címen felette érdekes részleteket közöl Fischer őrnagy működéséről.

Amint ismeretes, az Oroszországgal való háború 1914. augusztus 6-án indult meg. — Fischer őrnagy, aki nagyszerű kémszervezettel rendelkezett, augusztus 13-án telefonon a XI. hadtestparancsnokságnak, K o l o z s v á r y gyalogsági tábornoknak, valamint a keletgalíciai csoport vezérének, K ö v e s s gyalogsági tábornoknak a következő jelentést adta le:

„Két orosz hadsereg, az Ivanov- és a Ruskij-seregek, valamint a Bruszilov csoport Lemberg és Bukovina ellen nyomulnak.”

Ezt a fontos jelentést Kövess azonnal továbbította Conrad vezérkarl főnökhöz, aki rátámadt Kövessre, hogy miként lehet el ilyen dolgot? Kövess ezt az „orrt” tovább adta Fischernek, de csak 1917. telén Besztercén, a hol Kövess hadtestparancsnok volt Romániával szemben, Fischer pedig mint lábbadozó tartózkodott ott.

A háború elején azonban még azt sem tartották szükségesnek az őrnaggyal közölni, hogy talán téved és nem találják hihetőnek, a mit jelentett, holott Fischernek talán módjában lett volna bebizonyítani igazát és így elejét venni a katasztrófának, amely csakhamar bekövetkezett.

Conrad, mint emlékirataiból is kiténik, még augusztus 22-én is avval számolt, hogy kelet felől csak gyengébb erők közeledhetnek, sőt még augusztus 23-án is azzal a tervvel foglalkozott, hogy a Brudermann- s a Kövess-csoportokból, amelyeket tulerőseknek tartott a szerinte gyenge orosz erőkkel szemben, egyes részeket át fog küldeni északra az Auffenberg-hadsereghez.

Conrad csak augusztus 24-én, amikor újabb jelentést kapott Fischer őrnagytól, kezdett a szibériai hadtestek kelet felőli előnyomulásának lehetőségével foglalkozni. Csak hogy okkor már késő volt. Conrad harmadfel hadseregnyi főereje (az Auffenberg- s a Dankl hadseregek és a Kummer-hadsereg) nyolc nappal a Fischer-féle fontos jelentés után északi irányban betört orosz területre, mert Conrad onnan várta a főtámadást. Az Auffenberg- és Brudermann-hadseregek a kapott parancs szerint legyezőszerűen terjeszkedtek, az elő-

bi észak, az utóbbi kelet felé. — Köztük tehát északkeleti irányban nagy rés tátongett s így, az izolált, gyenge Brudermann-hadsereg, a mint Fischer őrnagy már nyolc nappal előbb előrelátta, rávetették magukat Ivanov-, Ruskij- és Bruszilov hadseregei. Augusztus végén Brudermannak vége volt, Auffenberg hadserege is megsemmisült és Lemberg elveszett, Fischer Ede mint nyugalmazott tábornok Bécsben é szerény viszonyok között. Tavaly jobboldali szélütés érte és azóta beteg. Mivel a rivalizáló hadvezérek annak idején nem adtak hitelt jelentésének, az oroszok sorra verték az osztrák-magyar hadsereget. (sz. p.)

Eltűnt Beöthy Zsolt fia.

Azt hiszik, hogy anyagi gondjai elől a halálba menekült.

(Az Aradi Közlöny távirati tudósítása.) A rendőrség eltiltési osztályán ma bejelentették, hogy Beöthy Sándor magántisztviselő, néhai Beöthy Zsolt legifjabb gyermeke eltűnt. A 38 éves tisztviselő lakásadóntje kijelentette, hogy azt hiszi, a tisztviselő anyagi gondjai miatt, öngyilkosságot követett el. Hónapok óta nem volt képes megfizetni a házbéret, és anyagi bajai miatt több ízben tett célzást arra vonatkozólag, hogy öngyilkos lesz. A rendőrség megindította a nyomozást.

Chou-Chou?

— Felmentés gyilkosság vádja alól. Az aradi törvényszék Antonini-tanácsa ma ítélkezett a comlosi gyilkosság ügyében. Mint már annak idején részletesen megírtuk, a múlt év tavaszán ismeretlen tettesek egy éjszaka megtámadták és súlyosan összeverték, megszurkálták Krámer Antal comlosi gabonakereskedőt, aki a szenvedett sérülésekre négy nap mulva belehalt. A csendőri vizsgálat annak idején Krámer haragosait, Bugyu Ilie és Bugyu János comlosi legényeket gyanúsította a gyilkosság elkövetésével. A vádlottak azonban a ma megtartott folytatólagos tárgyaláson a gyilkosság idejére alibit igazoltak s miután a kihallgatott harminchét tanu egyike sem tudott bizonyosat mondani az őrizetben lévő vádlottak bűnössége mellett, a törvényszék bizonyíték hiányában Bugyu Ilie-t és Bugyu Jánost felmentette a vád és következményei alól. Az ítélet jogerős.

Bethlen utja a világpolitika központjában.

Egyes európai államok nagy figyelemmel kísérik a magyar miniszterelnök római utazását. — Fantasztikus híradások a magyar királykérdésről.

(Az Aradi Közlöny távirati tudósítása.) Gróf Bethlen István, magyar miniszterelnök tervezett római utja nagy hullámokat vert a világpolitikában. Szinte egész Európa fokozott érdeklődéssel fordul most Magyarország felé, miután bizonyosra veszik, hogy Bethlen római utjának messzeható céljai vannak. Különösen a jugoszláv közvélemény nyugtalanodik, mivel — a belgrádi magyar követ minden cáfolata dacára — úgy vélik, hogy Olaszországnak ez az újabb manővere csak arra szolgál, hogy teljesen gyűrűbe szorítsa Jugoszláviát. De nagy érdeklődéssel kísérik ezt a tervezett miniszterelnöki utat az angol, a francia, a román és cseh politikai körökben is, miután az uttal kapcsolatban sokféle, részben fantasztikus kombináció merült fel. A nagyjelentőségű politikai eseményről az Aradi Közlöny távirati tudósításai az alábbiakban számolnak be:

Nyugtalanág Jugoszláviában.

Belgrádból érkezett jelentések szerint jugoszláv politikai körökben Bethlen római utjának és az olasz-magyar paktumnak híret ugyanolyan megütközéssel fogadják, mint ahogy az olasz-albán szerződést fogadták. Az ellenzéki politikai körökben befejezett ténynek tudják a paktumot. Ezzel kapcsolatban erősen támadják a kormányt, különösen pedig Nincsic volt külügyminisztert. A belgrádi lapok mind vezető helyen foglalkoztak Bethlen utjával, sőt több lap hozza a magyar miniszterelnök arcképét is. A lapok egyöntetűen megállapítják, hogy Bethlen Mussolini kifejezett kívánságára megy Rómába. Ezzel kapcsolatban számos fantasztikus kombinációt is felhoznak. Többek között Albrecht főherceg magyar királyságát és Ileana román hercegnővel kötendő házasságát is. Most már egészen világos — írják a lapok — mi okozta Romániának elhidegülését Jugoszláviával szemben. Kétségtelen tény, hogy az albán-olasz szerződés óta megszűnt a két ország között a régi, baráti jóviszony. A bucaresti-i Cuvantul hetek óta támadja Jugoszláviát, ami azt mutatja, hogy Románia hajlandó belemenni azokba a kombinációkba, amelyek olasz és magyar részről feimerülnek. A „demokratáknak” lánja, a Rijecs „Jugoszlávia bekerítése” címen írt cikket és megállapítja, hogy Bethlen római utjával megígusultak azok a tárgyalások, amelyek arra irányultak, hogy Magyarország valamely Jugoszláv kikötőt kapja meg szabadkikötőnek. Az ut azt bizonyítja — írja — hogy Magyarország inkább Fiumét választja. Magyarország ezzel újabb láncszem lesz abban a körben, amelyet Olaszország Jugoszlávia köré fon. Mindenért pedig a passzív politika az oka, amelyet Nincsic külügyminiszter és utódja folytattak Magyarországgal szemben. Az ellenzéki pártok értekezletet tartottak, amelyen mint befejezett tény tárgyalták az olasz-magyar barátsági szerződést. Hóry András belgrádi magyar követ az újságíróknak kijelentette, hogy semmit sem tud Bethlen utjáról, azonban a jugoszláv közvélemény nyugtalanágát teljesen indokolatlannak tartja, mert a magyar kormány nem fogja feladni a mostani, lehető legbarátságosabb politikáját Jugoszláviával szemben.

Fantasztikus kérdések a magyar királykérdésekről.

Ugyanekkor az Ozhor azt írja, hogy Bethlen Albrecht főherceg számára az egyik olasz hercegnő kezét kéri meg. Ezzel szemben viszont a Newyork Herald azt írja, hogy Ottó királyvá váló koronázása sokkal hamarabb bekövetkezhetik, mint ahogyan azt gondolják. Zita királyné legutóbbi párisi látogatása is arra irányult.

Az angol sajtó is nagy érdeklődéssel figyeli Bethlen római utját. A Manchester Guardian azt írja, bizonyos, hogy a magyar kormány Fiumét fogadja el szabad magyar kikötőnek. A Westminster Gazette szerint Albrecht házassága egy olasz hercegnővel küszöbön áll. Ezáltal a házasság által Olaszország szilárdan megvetné a lábát Európában és a kisanant vereséget szenvedne. Mussolini — a lapok értesülése szerint — szívesen látná ennek a tervnek a megvalósulását. A párisi lapok ideérkezett jelentései nemcsak Albrecht hanem József főherceg trónrautásának eshetőségeiről is beszélnek. A Daily Telegraph megállapítja, hogy Olaszország, az előjelek szerint, érdeklődésbe akarja Magyarországot vonni. A

lap szerint hivatalos francia körökben egyre nagyobb tér hódít a Magyarországgal való kiegyezés gondolata. Franciaország hajlandó Középeurópában Magyarországnak vezetőszerepet biztosítani Csehszlovákia helyett. A középeurópai béke biztosítása ez esetben, a francia politikai körök szerint, a magyar-lengyel szövetség lenne.

Csehország élénken érdeklődik.

Az összes utóállamok között a legélénkebben Csehszlovákia érdeklődik Bethlen utja iránt. A cseh sajtó megállapítja, hogy az egész ügy fest, mintha Olaszország be akarná keríteni Jugoszláviát. Így érthető — írja a Cesko Slovo — a belgrádi politikai körök kínos aggodalma. Csehországnak kötelessége regisztrálni az eseményeket, mert egyrészt Magyarország legközelebbi szomszédja, másrészt Olaszországgal való viszonya olyan, hogy kölcsönösen értesíteniük kell egymást, a Középeurópát érdeklő lépéseiről. Nem hagyjuk figyelmen kívül — írja — a legkisebb részletet sem, amelyek Bethlen római utját megvi-

lágítják, mert ebben Csehország is, habár közvetve csupán, érdekelt.

Király-tippek és félhivatalos cáfolat.

A bucaresti-i lapok hosszasan foglalkoznak gróf Bánffy Miklós Budapestről való hazatéréséről annál is inkább, mert a gróf csütörtökön audiencián jelenik meg Averescu miniszterelnöknél és ugyanezen a napon Goga Octavian belügyminiszterrel is találkozik. A lapok szerint Bánffynak hivatalos küldetése volt a román-magyar kibékülés létrehozására. A római Secolo „Barátságos államok” címen azt írja, hogy Olaszország és Magyarország között kereskedelmi szerződés kötendő. Gróf Bethlen utazásáról semmi biztosat sem tudnak, azonban gróf Klébelsberg Kunó január 27-én az olasz közoktatásügyi miniszter meghívására Rómába megy előadást tartani. Remélhető, hogy a külföldi sajtó ezt a látogatást nem fogja felhasználni gyanúsításokra, amelyek mindig felmerülnek, ha az Olaszország és más, különösen a Balkán államok közti barátságról van szó.

A magyar félhivatalos mindezekkel szemben jelenti, hogy gróf Bethlen István utjának semmiféle kapcsolata nincsen a magyar királykérdéssel és légbőlkapottak azok a hírek, amelyek ilyen kombinációkat fejtetnek.

Megszűnik a protekció a vagonkiutalásnál

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítójának távirata.) A közlekedésügyi minisztérium értesítette a CFR. vezérigazgatóságát, hogy haladéktalanul megszüntetendők a vagonengedélyezési kedvezmények és a vasuti ko-

csik az igénylések sorrendjében bocsátandók rendelkezésre. Megállapítást nyert ugyanis, hogy az állomásokon tapasztalt árufelhalmozódások a rendszertelen és privilégizált vagonkiutalásoknak tulajdoníthatók.

Bizonytalanság a pancotai tűz körül

A hivatalos vizsgálat még nem állapította meg a tűz okát.

(Arad, január 12.) Az Aradi Közlöny részletesen beszámolt a pancotai butor- és kaptafagyár égéséről, amely egy éjszakán keresztül rémületben tartotta a pusztulással fenyegetett község lakosságát. Lapzártakor — mint irtuk — a tűz még mindig lappangott és csak ma, a kora reggeli órákban ért teljesen véget. A pancotai esendőség most folytatja a vizsgálatot, amelyet a tűz keletkezése okának kiderítésére indítottak, azonban eddig semmiféle pozitív nyomra nem találtak. A tűz keletkezésére vonatkozólag többféle verzió van forgalomban. Annyi bizonyos, hogy sem rövidzárlat, sem gyújtogatás nem okozta a tüzet. A valószínűség szerint a légfűtés csövén felhalmozott fűrészporszór gyúlt meg valamilyen, eddig még ismeretlen módon, vagy pedig az acélsímitó korongról pattant le egy szikra a fűrészporszór közé, amely azután lappangva égett egészen este tíz óráig, amikor azután lángra lobbant és teljes dühvel pusztított. Ezek azonban mind csak kombinációk, a végleges megállapítást a további tűzvizsgálat teszi meg.

A gyár vezetősége egyelőre nem tesz semmit és várja, míg az öt biztosító intézet kiküldi szakértőit a kár megállapítására. Ez valószínűleg egy-két napon belül meg is történik és csak azután határoz a Polgári Takarékpénztár vezetősége a többi tulajdonossal egyetértve a további teendőkről. Annyi bizonyos, hogy hónapokig tarthat, míg a gyár beszerzi az újabb gépeket és újra felépíti az elpusztult épületet. Addig is valamilyen módon sürgősen segíteni kell azon a 340 családon, amely e szerencsétlen katasztrófa folytán, a hideg tél közepén kenyéreltelenné vált. Hír szerint a kormány is segíyezni fogja a szerencsétleneket, azonban addig is illetékes helyen módokat keresnek, hogy valamilyen formában biztosíthassák számukra legalább a szűkös, mindennapi kenyeret.

Erdélyi ügyvéd magyar bíróság előtt.

Cseke Ernő dr. volt clujai ügyvéd pécsi bűnperében megtartották a tárgyalást és elrendelték a vádlott elméleti állapotának megvizsgálását.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójától.) A pécsi törvényszék Vásárhelyi-tanácsa ma tárgyalta az Erdélyből tavaly Magyarországra toloncolt Cseke Ernő dr. bűnperét. Csekét az államügyészség különböző államellenes akciókkal vádolja. A jugoszláv megszállás alatt árvaszéki elnök volt és ő vezette a kiűritést megelőző tüntetéseket és ő irányította a magyarok bántalmazását. Azonkívül pénzhamisítást is követett el. Cseke volt a vádirat szerint irányítója és tetteise annak a baranyai megyeházán lefolyt éjjeli vallatásnak is, amelynek során brutálisan bántalmazták Fenicz Ignác dr. főszolgabíró és társait.

A ma megtartott főtárgyaláson Cseke dr.

bevallotta, hogy a jugoszláv megszállás alatt valóban kommunista elveket hirdetett és részt vett az említett tüntetésben is, azonban Fenicz és társainak bántalmazásában nem volt része.

Vallomása folyamán Cseke dr. olyan zavaron viselkedett, hogy gyanu merült fel arra vonatkozólag, vajon épelméjű-e? Miután védője, Szelenszky Mihály dr. előterjesztést tett elmeállapotának megvizsgálására, a bíróság ezt el is rendelte és a főtárgyalást ennek következtében bizonytalan időre elnapolta.

— Az újságírók jegyei. Bucarestből jelentik: Averescu tábornok ma átvette a sajtószervezeteknek a CFR. újságíró-szabadjegyeire vonatkozó memorandumát. A miniszterelnök elrendelte, hogy a kérdés újból tanulmányozás tárgyává téssek az első javaslatot elkészítő bizottság részéről, amely egyben utasítást kapott, hogy vegye tekintetbe a közlekedésügyi minisztérium és az újságírószervezetek álláspontját is. A sajtótörvénytervezet tanulmányozás végett a legfelsőbb törvényhozó tanács elé terjesztették.

CHOU-CHOU

a legszebb francia film.

H I R E K.

A koldus hagyatéka.

Egy koldustól kétezer font sterlinget örökölt egy másik koldus.

(Az Aradi Közlöny távirati tudósítása.) Londonból jelentik: Egy automobil elütött az Oxford-streeten egy öreg koldus, ki rövid idő múlva meghalt a kórházban, ahová ápolás végett szállították. Elmondotta halála előtt, hogy a neve Patrik King s előbbi napszámomunkával kereste meg kenyérét, de amikor már mehezére esett a munka, az emberek jószívűségéhez fordult kenyérért: koldus lett. A rendőrség kevéssel ezelőtt letartóztatta a koldulástól és egyházi elzárásra vitte el a rendőrbíró. Mikor visszanyerte szabadságát, ismét koldulni kezdett. Elmondotta azt is, hogy külvárosi padlászobájában takarékpénztári könyve van a ládájának fenekén, rongyok közé rejtve. Kétezer font betűről szól ez a takarékkönyv, melyet egyetlen hozzájárójára, egy Jack King nevű öreg emberre hagyott, aki szívesen koldulással kereste a kenyerét.

Milyen idő várható? A meteorológiai intézet közlése szerint változékony idő várható, némi lehűléssel és helyenként csapadékkal.

Az uralkodó-pár házassági évfordulója. Bucurestiből jelentik: A királyi pár tegnap ünnepelte házasságának harminctödik évfordulóját. Ez alkalomból a patriarchatus femplo-mában Miron Cristea patriarcha (Te Deum) celebrált, amelyen az udvar és a kormány tagjai, valamint a polgári és katonai hatóságok képviselői vettek részt.

Miniszterek kitüntetése. Bucurestiből jelentik: Sándor szerb király Averescu kormányelnöknek a Karagyorgyevics-rend nagykeresztjét, Mitilineu külügyminiszternek pedig a Fehér Sas-rend nagykeresztjét adományozta. A rendjeleket Clolac Antici fűgoszlávi követ a mai napon nyújtotta át a minisztereknek.

Meghívású Curtius Kormányalakító kísérlete. Berlinből jelentik: Curtius dr. kormányalakítása ma délelőtt véglegesen megilusult. A centrumpart ugyan még egy ülést tart, de valószínű, hogy a frakció véglegesen állást foglal Curtius ellen.

LETARTÓZTATTÁK OLASZORSZÁG VOLT KÜLÜGYMINISZTERÉT. (Az Aradi Közlöny távirati tudósítása.) Sforza gróf volt olasz külügyminisztert, aki Párisba akart utazni, Torinóban leszállították a vonatról és rendőri fedezettel Rómába kísérték. Ugyancsak ma tartóztatták le Milánóban Nitti volt miniszterének fiát is. Mindkét letartóztatás nagy feltűnést keltett.

Szociálista elnöke lett a francia kamarának. Párisból jelentik: Tegnap választotta meg a kamara új elnökét. Háromszor kellett szavazni, míg az egyik jelölt abszolút többséget kapott. A kamara új elnöke a harmadszori szavazás után Muisson, a szociálista-párt új versaillesi képviselője lett 284 szavazattal, míg Maginot volt miniszter csupán 184 szavazatot kapott.

Sikkasztott a szanatórium titkárnője. Budapestről jelentik: Ma letartóztatták Feldmann Vilma, a Fásor szanatórium titkárnőjét, mert a szanatóriumból 5-600 millió koronát sikkasztott. A titkárnő beismerte tettét és kijelentette, hogy tetteitársai is vannak. A nyomozás folyik.

Eljegyzés. Révész Ila és dr. Rosenberg Dezső ügyvéd Oradea (Nagyvárad) jegyesek.

Signum laudis a halott életmentőnek. Budapestről jelentik: Az Aradi Közlöny beszámolt Hahzély Pál 23 éves honvédfőhadnagy hőstetéről, amikor a szolnoki jégpályán szerencsétlenül járt három hölgyet kimentette a vízből, maga azonban belefutott a mély kubikosgödörbe. A főhadnagyt ma délután temették el nagy katonai pompával. A kormányzó az életmentési érdeméért a Signum laudist adományozta a halott hősnek.

A spanyol nátha hazájában dühög a náthaláz. Madridból jelentik: A spanyol főváros lakosságának egy harmadrésze náthalázban szenved. A város minden középületét kórházzá alakították át.

Halálos határincidens a román—orosz határon

Véres harcok a határőrség és a bolsevikiek között Cetatea-Alba közelében

A chisinaui hatóságok tegnap távirati értesítést kaptak, hogy a Cetatea-Alba közelében levő Bugaz melletti román határőrséget a bolsevikiek megtámadták. Puskákkal, gépfegyverekkel és gránátokkal felügyverkezett bolsevik banda a sötétség leple alatt a Dnyeszteren vagy a tengeren átkelve, megjelent a román parton és megtámadta a „Károly király” őrállomást. A bolsevikiek erős tüzelést indítottak és számos gránátot dobtak az őrállomás épületére, amelyet fel akartak gyújtani. Határőreink bátran viszonozták a tüzelést és a szomszédos őrállomás legénységének segítségével a Dnyeszteren túra szorították a támadókat. A bolsevikieket a támadás idején egy ágyúuszád is támogatta, amely partjaink közelében manőverezett. A harcban egy román káplár életét vesztette és néhány katona megsebesült. A hatóságok szigorú vizsgálatot indítottak a határincidens ügyében, amelyet a román-orsz vegyes bizottság is tárgyalni fog.

Uj fegyelmi Arad vezértitkára ellen.

Olariu István sértőhangja felebbezése az átmeneti bizottság előtt.

(Arad, január 12.) Rendkívül érdekes vita folyt ma délelőtt az interimár bizottság ülésén, Olariu István városi titkár felfüggesztése dolgában. A bizottság mai ülésén ugyanis felolvasták Olariu István városi titkárnak a miniszteriumhoz intézett felebbezését, amelyben tiltakozik állásától való felfüggesztése ellen. A felebbezésben Olariu István elsősorban kétségbevonja a bizottság jogát ahhoz, hogy őt állásból felfüggeszthesse, a továbbiakban pedig kijelenti, hogy az Angel István dr. elnök által előterjesztett javaslatot azért nem írta alá, mert azt törvénytelennek tartotta. A szolgálat érdekében nem kívánta meg, hogy az ezért ellene elrendelt fegyelmi vizsgálat kapcsán állásából is felfüggeszessék, mivel most is fenntartja előző álláspontját. Az interimár bizottság — mondja tovább a felebbezés — nem delegálhatta dr. Miclea Severit a fegyelmi vizsgálat levezetésére, mivel a vizsgálatot csak a miniszterium által delegált belügyi vezérfelügyelő eszközölheti. A felebbezésben többek között Olariu István azt mondja, hogy az interimár bizottság helytelen határozatot hozott, amikor felfüggesztette állásából.

Moldovan Silvius dr.: Az az ember, aki ilyen hangot és magatartást tanúsít felettes hatóságával szemben, nem lehet egészséges ember. Javasolom a bizottságnak, rendelje el Olariu István orvosi felülvizsgálását.

Angel István dr. kijelenti, hogy az ő véleménye szerint a városi titkár nem egészséges ember. Szél Lajos dr. azonban kéri a bizottságot, ne ragadtassa el magát és ezért kéri Moldovan dr.-t, vonja vissza javaslatát. Nagy Sándor dr. kijelenti, hogy amennyiben meg is történné erre vonatkozóan a határozat, úgy sem lenne keresztülvinni, ezért javasolja, hogy a felebbezés sértő hangja miatt újabb fegyelmi vizsgálat induljon meg a városi titkár ellen. Moldovan Silvius elfogadja Nagy Sándor dr. javaslatát és visszavonja az orvosi vizsgálat elrendelésére irányuló indítványát. A bizottság így is határozott és a felebbezés miatt újabb fegyelmi vizsgálatot rendel el Olariu István városi titkár ellen. Egy-szersmind elhatározta, hogy Bonca Vasut projektust kéri fel a fegyelmi vizsgálat levezetésére.

AZ ÚJ KATONAI JAVASLATOK.

Bucurestiből jelentik: A legfőbb hadseregtanács kétfőn összeült az új katonai törvényjavaslatok megvitatása végett. A tanácskozáson a vezérkari főnök és a hadseregfelügyelők vesznek részt. A megvitatásra kerülő kérdések: a sorozási zónák módosítása, a katonai szolgálati idő, valamint a tiszt nyugdíjak megállapítása és az előléptetések szabályozása.

Kinevezések az aradi törvényszéken. A hivatalos lap közli, hogy a király az igazságügy-miniszter előterjesztésére az aradi járásbíróshoz Hohn József telekkönyvi segédigazgatót telekkönyvi igazgatóvá és Pujin Dimitrie bírósági jegyzőt telekkönyvi segédigazgatóvá nevezte ki.

A város köszönete Nagy Sándor dr.-nak. Az interimár bizottság mai ülésén Angel István dr. elnök a város köszönetét tolmácsolta a jelenlevő Nagy Sándor dr.-nak, mert interimár bizottsági honoráriumát, amely körülbelül 20.000 lejt tesz ki, a városi szegényeknek adományozta.

Halálozás. Id. Both János aradi nyomdász f. hó 11-én este 10 órakor elhunyt. Temetése csütörtökön délután 3 órakor lesz Str. Griviței (Miklós-u.) 25. számú házból a felső temetőben levő családi sírkertbe. Temetésén az aradi nyomdászok testületileg vesznek részt.

Nincs spanyolnátha Magyarországon. Budapestről jelentik: Tegnap estig 80 spanyolosnak gondolt betegot szállítottak be a Szent László-kórházba. A vizsgálatnál kiderült, hogy négynek tüdőgyulladás, a többinek könnyebb náthája van. Magyarországon tehát nincsen spanyol influenza.

Sanghai megtámadását várják. Shanghai-ből jelentik: Az előkészületeket megtették a városban a kantoniak támadása esetére. A konzuli testület közös védelemmel száll szembe. A Daily Telegraph szerint a kabinet összeült a kínai helyzet megbeszélésére.

Kiszabadul a letartóztatott aradi bórkereskedő. A vagyombukott Hajós Sándor bórkereskedő ügyében Radu Pascu vizsgálóbíró mára véglegesen befejezte a vizsgálatot s áttanulmányozás után az iratokat Niculescu főügyésznek küldötte meg az őrizetben lévő kereskedő szabadlábrahelyezésének indítványozása végett. A főügyész csak holnapra készíti el az indítványt, annyit azonban már teljesen valószínű, hogy Hajós Sándor

rövid pár napon belül elhagyhatja az aradi ügyészség fogházát.

Megalakul a kulturális ügyosztály Aradon. Az interimár bizottság mai ülésén elhatározta, hogy a semmitűzők döntésének megfelelően Popa Constantin kulturatanácsosnak szolgálati főnöki beosztást ad. Ebből a célból a kulturális hivatalból külön ügyosztályt csinál és ennek élére kerül Popa Constantin.

Lovagváavátás a budai várban. Budapestről jelentik: A déli órákban ünnepélyes felavatás volt a budai várkapornában. A nuncius, a főhercegek, főhercegnők és társadalmi előkelőségek jelenlétében gróf Karácsonyi Jenő, a szuverén máltai lovagrend követe, máltai lovaggá avatta Tabódy Tibor földbirtokost.

Szemle az aradi rendőrlégénység fölött. Iosif de Montemiro az összes romániai rendőrségek vezérfelügyelője ma Aradra érkezett és szemlét tartott a rendőrlégénység felett. A vezérfelügyelő a legteljesebb megelégedését fejezte ki és kijelentette, hogy az aradi légénység kiképzése és ellátása kifogástalan.

Megfojtott férfi a ládában. Rómából jelentik: Az elmúlt éjjel Nápolyban a gyalogjárók ládába csomagolva egy körülbelül 30 éves megfojtott férfi holttestét találták. Az orvosok megállapítása szerint a gyilkosság már napokkal előbb történt. A gyilkos személyére vonatkozóan eddig semmiféle nyomot nem találtak. A mostani eset hasonlít egy tavaly felfedezett gyilkosságra. Tavaly a Nápolyi-öbölben egy uszó ládát fogtak ki, amelyben egy ismert félvilági nő holtteste volt. Ez a bűncselekmény mind a mai napig kiderítetlen maradt.

CHOU-CHOU

bemutatója legközelebb az aradi Apolloban.

— ROMÁNIA MEGFELEBBEZI A PÁRISI DÖNTŐBÍRÓSÁG ILLETÉKESÉGÉT. Bucurestiből jelentik: Az Adeverul értesítése szerint Románia a Népszövetséghez felebbez a párisi döntőbíróság ama ítélete ellen, amely a klsajátítási kérdésekben magát illetékesnek mondotta ki.

— A magyar miniszterelnök díszdoktorrá avatása. Debrecenből jelentik: A debreceni egyetem jogi fakultása e hónap 20-ikán avatja fényes ünnepségek keretében díszdoktorrá gróf Bethlen István miniszterelnököt. Ugyanezen a napon fogják neki átadni Debrecen város mandátumát. Ugyancsak január 20-ikán avatja az egyetem bölcsészeti kara díszdoktorrá gróf Klebelsberg Kuno kultuszminisztert és a jogi kara Magos György debreceni polgármestert.

— A magyar közigazgatási bíróság jubileuma. Budapestről jelentik: Ma ünnepelte a közigazgatási bíróság teljes filésén fennállásának 30 éves fordulóját. Wlassics Gyula elnök rámutatott elődjének, Wekerle Sándornak, a közigazgatási bíróság megalkotása körül szerzett érdemeire és uttörő munkájára.

— Egy szocialista olasz lap Párisba emigrált. Rómából jelentik: A lapok jelentései szerint az Avanti, a Franciaországba emigrált olasz szocialista vezérek szerkesztésében Párisban megjelenik. A lap félakkora lesz, mint a régi volt.

Gyomor- és bélzavaroknál, étvágytalanságnál, szorulásnál, fölfúvódásnál, gyomorégésnél, felbőgésnél, szédülésnél, homlokfájásnál, hányingernél 1—2 pohár természetes „Ferenc József” keserűvíz alaposan kitisztítja az emésztés útjait. Közkórházi jelentésekben olvassuk, hogy a Ferenc József vizet még a fekvő betegek is nagyon szívesen isszák és általánosan dicsérik. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

— Egy ügyvéd kálváriája az öngyilkossággal. Budapestről jelentik: Beszámoltunk dr. Székly Antal ismert budapesti ügyvéd öngyilkosságáról. Az öngyilkos halála előtt levelet intézett az egyik budapesti laphoz, amelyben elmondotta öngyilkosságának előzményeit. A háború előtt jólmenő irodája volt. Ezután bevonult és amikor visszajött, mindent előről kellett kezdenie. Néhány évvel ezelőtt meghalt apósa, dr. Farnády József, a Földhitelintézet ügyésze és ekkor annak hétszobás lakását és berendezését örökölte. A lakást azonban elvette a lakáshivatal és Székly csak két kis szobát kapott. Éveken keresztül pereskedett a lakásért, azonban hasztalanul. Két évvel ezelőtt azután megcsökkent a klientúra is és az ügyvéd éjszakázni kezdett. Gondosan készült dr. Székly a halálra, amely megmenti az anyagi gondoktól. Tegnap azután felakasztotta magát. Az öngyilkos zsebében összesen egy pengőt és néhány ujveretű fillért találtak.

— Agyonsújtotta a fa. Oarcea Toma 30 éves erdőmunkást a roesti-i erdőben egy kidöntött fa agyonsújtotta. A szerencsétlen ember nyomban szörnvehalt. A vizsgálat megállapította, hogy a balesetet a munkás vigyázatlansága okozta. Az ügyészség megadta a temetési engedélyt.

— Az aradi Filharmonia-Egyesület Beethoven halálának évszázados fordulóján a IX. szimfoniát fogja előadni. Felkérjük mindazokat, kik az énekkarban ez alkalommal résztvenni kívánnak, szíveskedjenek a továbbiak megbeszélése végett f. hó 16-án, vasárnap délelőtt fél 12 órakor a Városi zenedében tartandó értekezleten megjelenni. Az aradi Filharmonia-Egyesület elnöksége.

— Előadás a Kulturpalotában. Dr. Dienes László a Korunk szerkesztője, a jeles szociológus e hó 19-én, szerdán este 9 órakor előadást tart a Kulturpalotában.

Mulatság.

— ORVOSBAL SZOMBATON, f. hó 15-én a Központban, aki tévedésből nem kapott meghívót, forduljon érte bármelyik orvoshoz.

— Deutsck nagy álarcos jelmez-bálja január hó 15-én a városligeti lövészegyesület helyiségében.

Főtárgyalás a to rneai selyemcsempészésben

Az aradi törvényszék gyorsított eljárással intézi az ügyet.

(Arad, január 12.) A nagyany tornai selyemcsempészárság három brizetbe vett tagját, Panait Anastaziu vámtisztet, Ghita Alexandru vámtisztet és Crisan György család államfőnököt ma délelben szállították át az aradi ügyészségre, ahol Niculescu főügyész és Mandru ügyész hallgatták ki majd a gyorsított eljárás következtében a törvényszéknek adták át őket. Az idő előrehaladására való tekintettel Barbara dr. törvényszéki főelnök intézkedésére a főtárgyalást csak a holnapi nap folyamán tartják meg. A selyemcsempészek felett a Barbara-tanács várakozik.

Uj négyes szövetség.

(Az Aradi Közlöny berlini tudósítójától.) Berlini diplomáciai körökben szenzációs részleteket közölnek Olaszország állítólagos külpolitikai terveiről. Amint ismeretes, Németország és Olaszország között az elmúlt év utolsó napjaiban barátságilag egyezmény jött létre. Ezzel szemben Franciaország és Olaszország között a feszültség egyre tart. Diplomáciai körökben ezért komolyan számolnak avval, hogy az új esztendő politikájában domináló szerep fog jutni a fejlődő olasz-német együttműködésnek.

Mussolini, az olasz imperializmus megvalósítója

meg akarja szerezni a francia Rivierát, Korzika szigetét és a francia fennhatóság alatt lévő Tuniszt.

Ennek a célnak megvalósítására van szüksége Olaszországnak Németország barátságára. — Mussolini már beleegyezett abba, hogy Ausztria törzse csatlakozzék Németországhoz, a többi osztrák területeknek a szomszédos államok közötti felosztása után, így Németország határos lenne Olaszországgal és Magyarországgal. A csehszlovák-juhoszláv korridor kihatásához Ausztria területéből azonban Mus-

Lakók lakbértervezete

A lakók szövetsége ellenjavaslatot készített a lakbérleti törvénytervezettel szemben.

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítójának távirata.) A romániai Lakók Szövetsége az új lakbérleti törvénnyel szemben ellenjavaslatot készített, amelyet ma egy-egy példányban a kormányelnöknek, az igazságügy-miniszternek és a kamara elnökének nyújtott be. A lakók törvénytervezetbe foglalt kívánságairól bucaresti-i tudósítónk az alábbi érdekesebb részleteket jelenti:

A Lakók Szövetsége az ellenjavaslatban a bérszerződések 1932. május hatodikáig való meghosszabbítását kívánja minden román állampolgár, közalkalmazott, iparos, kereskedő és munkás részére, de meghosszabbítást kívánja azon más foglalkozású lakó bérletét is, akiknek évi jövedelme a felsoroltak évi jövedelménél nem nagyobb. (Az ellenjavaslat erre vonatkozó I. szakasz 6. pontja különben igen komolyos, amennyiben úgy dísztingválja a „más foglalkozású bérlet”, hogy „amennyiben anyagilag nem állna módjában más lakást elfoglalni”, akkor reá is alkalmazandó legyen a bérleti meghosszabbításra szóló általános intézkedés.) A harmadik szakaszban kimondatni kívánják, hogy a közalkalmazott elhelyezése következtében megüresedett lakás, amennyiben arra a helyébe kinevezett közalkalmazott nem reflektálna, teljesen felszabadul s bérlete külön megegyezés tárgyát képezheti. Viszont azonban a közalkalmazott számára csak akkor volna biztosítandó ez a kedvezmény, ha saját berendezéssel, bútorokkal rendelkezik, vagy ha 1920. május hatodika előtt nem rendelkezett saját házzal, amelyet azonban örökáron

Német—olasz—magyar—román blokk az északi és déli szlávok elválasztására. — Az olasz diplomácia szenzációs terveit.

solíni nem hajlandó hozzájárulni, holott Prága és Belgrád ettől tették függővé beleegyezésüket Ausztriának Németországgal való egyesüléséhez. A korridor ellen Mussolini azonban tiltakozik, mivel azt szeretné, hogy Németország Magyarországgal is határos lenne és

az olasz—német blokkhoz Magyarország és Románia is csatlakozóának.

Ez a német—olasz—magyar—román blokk éket alkotna az északi és déli szláv államok felett, azonkívül összekötné az Északi-, Földközi- és Fekete-tengereket. A blokk súlypontja Magyarország volna és a Duna—Rajna—csatorna, valamint az Elba—csatorna a Hamburg—Galatz-i víziúttal együtt gazdaságilag egybeforrasztaná az új négyesszövetséget.

Berlinben rámutatnak arra, hogy Graving gróf, Mussolini bizalmasa nemrégiben politikai tanulmányt írt és ebben szintén Olaszországnak Németország felé való orientációja mellett érvel. Kimondottan fascista milánói és római napilapok ugyancsak az olasz—német együttműködés érdekében cikkeznek. Mindezt összevéve, meg van a valószínűsége annak, hogy a kulisszák mögött valóban megindult az akció az olasz—német—magyar—román blokk létrehozása érdekében.

eladott és fő- vagy albérlébe költözött rekvirálás igénybevételével. Ez esetekben a bérleti szerződés nem volna meghosszabbítható, ugyanezen abban az esetben sem, ha az illető közalkalmazottnak, kereskedőnek, stb. évi jövedelme a 400.000 lej meghaladja.

Az új lakbérmegállapításra vonatkozólag a Lakók Szövetsége azt kívánja, hogy a régi királlyágra vonatkozólag az 1916. évi május 6-iki, míg a csatolt területekre nézve az 1914. évi május 6-iki házbérszög hatszorosa fizetendő azon lakók által, akiknek évi jövedelme legalább 100.000 lej; hétszerese, ha a lakó évi jövedelme legfeljebb 150.000 lej; nyolcszorosa, ha 200.000 lej és tízszerese, ha a lakó évi jövedelme a 250.000 lejt meg nem haladja. Az ellenjavaslat a lakásbíróság döntésére bizza meg nem egyezés esetén a bérszög megállapítását, azonban előírja, hogy a bíróságnak szigorúan szem előtt kell tartania a 8-ik szakasz fentebbi bérmegállapításra vonatkozó rendelkezéseit.

Az aradi Urániában

TARZANFIA

II. rész péntekig

Az előadások 5, 7 és 9 órakor kezdődnek.

Kipusztulnak a magyarok Bucurestiből.

Hogyan lesz az erdélyi magyarból román. — Az anyakönyvi hivatal megváltoztatja a családi neveket. — Miként változik át Bucurestiben a magyar beszéd.

A bucaresti Stirbey-voda-uccai református lelkész hivatalba bejön egy Szóts József nevű bucaresti magyar és bejelenti, hogy gyermeke született. Előkeresi az állami anyakönyvi hivatal igazolványait, a házassági bizonyítványát és a gyermeke születéséről szóló tanúsítványt. Kányádi lelkész, amikor a kezébe veszi az igazolványokat, megszólal:

— De kedves Szóts ur, hiszen ezek az igazolványok nem a maga nevére vannak kiállítva.

— Már miért ne volna az enyém?

— Ezek a bizonyítványok Suciu névre szólnak és magát Szótsnek hívják.

Szóts megvakarja a fejét és aztán elmondja, hogy amikor két esztendővel ezelőtt az anyakönyvi hivatalban házasságot kötött, hiába mutatta meg az Erdélyből kelt születési bizonyítványát, ahol Szóts-nek szerepelt, az anyakönyvi hivatalnok, minden tiltakozása dacára Suciu-nak írta be a nevét, és most, hogy az újszülött gyermekét bejelentette, házassági bizonyítvány alapján természetesen őt is Suciu-nak írta be a hivatalnok.

Szóts egy szorgalmas iparos ember, aki pár évvel ezelőtt került fel Erdélyből Bucurestbe, azóta egész szépen megtanult románul, senki sem kívánhatja tőle, hogy most keresztes hadjáratot intézzon az összes állami hivatalok ellen, mert „hibásan” írták be a nevét az anyakönyvbe. Megnyugszik a megváltoztathatatlanba és hat esztendő múlva, ha addigra magyar iskola is lesz Bucurestben, kénytelen lesz a gyermekét román iskolába beadni, mert mit is keresne egy Suciu nevű erdélyi román tanuló a magyar iskolába. Ime így most a szemünk előtt, szinte tanui lehetünk annak, hogyan románosodik el egy magyar család, egy anyakönyvi hivatalnok tübbözéséből.

Dolgozik az anyakönyvi hivatal.

Kányádi lelkésznek egy egész kis gyűjteménye van hasonló esetekből. Kétségtelen, hogy a bucaresti anyakönyvi hivatal felsőbb utasításra cselekszik, amikor például ilyen névváltoztatásokat eszközöl. Szögi helyett Seghi-t ír a bizonyítványba, Bacsó helyett Baciú-t, Cepleu-nak írja egy Cséplő nevű magyar nevet, Lőrincz helyett Lorent, szerepel. Néha egészen mulatságos módon változtatják meg a neveket, egy Orbán nevű iparos gyermeke Horban családnevet kapta az anyakönyvi hivatalba, egy Kelemen nevű ember családnevében csupán helyesírási hibát találtak, az új neve így hangzik: Chelemen. Legegyszerűbben végeztek még a Rab családnévvel, egyszerűen Rob-ra változtatták át. Bizonyos az, hogy az itteni magyarok, akik ugyanis szinte vízceppként élnek ebben a nagy román tengerben, fokozottabb mértékben vannak kitéve annak, hogy elrománosodjanak még akkor is, ha megőrzik a magyar nevüket, viszont abban az esetben ha Baciú, vagy Suciu-nak hívják, szinte az utolsó összekötő kapcsot is elvesztik, mely eddig az erdélyi magyarsághoz kötötte őket.

Sereges menekülés a magyar névtől.

A fentebb említett magyarok ártatlanul jutottak az új családnevekhez, legtöbbször szegényebb iparos emberek, akiknek sem pénzük sem idejük nincs arra, hogy utána járjanak annak, hogy visszakapják a régi becsület

tes családi nevüket. Viszont vannak sokan Bucurestben, akik bizony nem sajnálják a fáradságot és ügyvédet fogadnak és szívesen áldoznak néhány ezer lejt is, hogy megszabaduljanak a magyar nevüktől. A hivatalos lap egyik legutóbbi számában olvashattuk, hogy egy Szabó nevű erdélyi ember kérte a családnevének Sandulescu-ra való változtatását. A lelkészi hivatalban azt is tudták erről az új román polgártársról, hogy nemcsak a nevet románosította el, hanem a gyermekeit is kivette a luteránus iskolából, ahol eddig tanultak és egy román iskolába íratta be. Vannak aztán a bucaresti magyarok közül olyanok is, akik megmaradtak továbbra is az egyház kebelében, megmaradt továbbra is a jó magyar érzésük, csupán az üzletük felett lógó cégtáblán változtatták meg a nevüket. Szabó helyett Savu lett a nevük. Szöke helyett Sece, Kovács helyett Covaci.

A Calea Grivitei-n, ahogy az ember jön a pályaudvarról szembe tűnik mindenkinek egy cukrászda, nagy aranybetűkkel van kiírva a tulajdonos neve Nicolai Boros. Adatgyűjtésközben bevetődtem ebbe a cukrászdába és beszélni próbáltam Boros urral. Ott követtem el a hibát, hogy magyarul szölgöttem meg. Boros ur hibátlan románsággal jelentette ki nekem, hogy kénytelen lesz a cégtábláját megváltoztatni, mert naponta legalább négyen-ötven szölgötják meg magyarul, pedig nemcsak hogy ő, de még az apja sem volt magyar. — Ugyancsak tiltakozott a magyarsága ellen egy Lipsan-uccai boltos is, Polónyi ur. Nagy divatú kereskedése van Polónyi urnak és hiába próbáltam megmagyarázni neki, hogy az, akinek ilyen neve van legalább azt kell türelmesen elviselnie, hogy néha ha jön valaki és a magyarságáról érdeklődik, nem háborodik fel a kérdés miatt.

A négy nyelv, amely közül hiányzik a magyar.

Legájdalmasabb volt azonban egy református presbiteriumi tag fiaival való találkozásom. Az apjuk, egyike a leggazdagabb bucaresti magyaroknak és a fiai dacára szép magyar nevüknek, nem tudnak magyarul. Szégyenkezve kértek meg arra, hogy románul beszéljek velük, mert a magyar „limbát” nem nagyon jól értik. Az édesanyjuk pedig a legmagyarabb vidékről való magyar menyecske, még csak nemrégiben egy református nőülé- sen büszkén mesélte, hogy ő a fiait úgy tanítja, hogy mindegyiknek „négy limbája legyen” közben valószínűleg elfelejtkezett a magyar „limbá”-ról.

Az itteni magyarok a románokkal való folytonos együttélés következtében rengeteg román szót használnak a nyelvükben. Csak el kell menni vasárnap délután a Cismigiu kertbe, ahol ilyenkor ezrekre menő magyar cselédleány ad találkozót az itteni magyar munkássággal. — Rossz itt a puja, mondja az egyik lány, a bucaresti könnyű fehér kenyeret szidja és ábrándosan beszél a jó barna erdélyi pujáról. Igen, mondja nagy komolyan mellette egy katona, meg van zapacsálva, ez az egész város. Szótárban kellett ezt a szót kikeresnem. A zapacit szó megkerültet jelent. Ugyancsak itt hallottam a következőt: Az egyik leány megkérdi a falubelijét, hogy megvan-e elégedve az állásával. Megvagyok köszönye.

hangzik a válasz. Sunt multumit, román kifejezést fordítja le magyarra.

Az iskola menti meg a magyar szót.

Amikor Kányádi lelkész elbeszélgettem ezekről a dolgokról, busan legyintett egyet a kezével. Minden meg fog változni, mondta, ha visszakapjuk az iskolánkat. Ma már tizenhatéves gyerekek élnek Bucurestiben akiknek még nem volt alkalmuk magyar iskolába járniok. A szüleik egész nap elvannak foglaltva, nem tudnak a gyermekeikkel törődni és a gyermekek román iskolába járnak, természetesen nem is tudnak, vagy legalább is igen töredezetten magyarul. Ha meglesz az iskolánk, az itt élő rengeteg nagyszámú magyar cselédleányra is gondunk lesz. Cselédotthon fogunk létesíteni, tanítónők vezetésével. Előadásokat, fogunk tartani, táncmulatságok, leveleket fogunk írni azok helyett, akik nem tudnak írni, mert a legjobb összekötő kapocs, egy Erdélyből érkezett levél.

Sorsolás az árvizkárosultakért.

Aradi kereskedők ajándéka.

(Arad, január 12.) Ma délelőtt az összes aradi bankigazgatók részvételével értekezlet volt az alispáni hivatalban egy sorsjáték rendezése ügyében, amelynek jövedelme a tervek szerint az árviz és tüzkárosultak bizottságának segélyalapját fogja gyarapítani. A tervek szerint 1 millió sorsjegyet bocsátanak ki. Egy egész sorsjegy ára 50 lej, egy fél sorsjegyé 25 lej. Az aradi bankigazgatók az értekezleten elhatározták, hogy nagyobb mennyiségű sorsjegyet vesznek át elárusítás végett. Tekintettel arra, hogy a nyeremények összege 10 millió lejre nag, valószínű, hogy a kibocsátandó sorsjegyek iránt nagy érdeklődés fog mutatkozni.

Ez a sorsjáték, mint már említettük a Mária királyné elnöklése alatt nemrégiben Bucurestiben megalakult, árvizkárosultakat és tüzkárosultakat felsegélyező bizottság segélyalapját gyarapítja, amelynek minden megyében külön bizottsága is fog alakulni. Ezek a megyei bizottságok azután a járásszékhelyeken újabb albizottságokat fognak létesíteni. A bizottságok január 25-ig megalakulnak Arad megyében is.

Ennek a bizottságnak a szervezete — amint bennünket dr. Lazar Agoston alispán informált — lényegesen különbözik a bacaui árvizkárosultak felsegélyezésére alakult bizottság szervezetétől. Ez az új bizottság ugyanis önállóan rendelkezik a befolyt pénzzel és első sorban minden megyei bizottság a saját megyéjéből károsultakat segélyezi az elszenvedett kár arányában.

Az árvizkárosultak és tüzkárosultak javára különben Averescu miniszterelnöknek védpüksege alatt január 21-én egy tombolával egybekötött álarcosbálat rendeznek Bucurestben. Minden megyében önkéntes adományok révén gyűltek össze a tombolatárgyak. Aradon a következők juttattak el adományokat a prefekturára: Grallert J. és Fia cég egy alpacca-ezüst ridikült 900 és egy asztali órát 500 lej értékben, Fischer Mór egy ezüstözött gyümölcsstartót 1000 lej értékben, a Terracotta-cég egy görög stíli vázat 3000 lej értékben, Szabó Albert egy virágvázát 1200 lej értékben, a Geller I. cég egy salátaszédő készletet 500 lej értékben. Weinberger Ferenc egy Weker-órát 350 lej értékben, a Szabó György és a Hanzu Nestor-drogeria toalettciikkeket 350, illetve 1360 lej értékben, Domán Sándor pedig egy diványtakarót 3500 lej értékben. Az adományozóknak Boneu Vazul prefektus azuton is köszönetét fejezi ki úgy a maga, mint a miniszterelnöknek nevében. A tárgyakat Averescu tüzkár, ma este személyesen vitte el Bucurestibe.

Jön! Marcsa kalon'ja Harry Liedtkével Jön!

KÖZGAZDASÁG.

Enyhülés állott be a pénzpiacra.

Kínálat van a kereskedelmi váltóanyagban.

(Arad, január 12.) Az a nyomasztó pénzkrisis, amely lidércnyomásként feküdt Románia gazdasági életén, az új esztendőben mint- ha enyhült volna. Kissé szabadabban lélekeznek már bankjaink és pénzügyeink, amelyek eddig szinte vegetálásra voltak kényszerítve az állandó pénzhány miatt. Egyes erdélyi városok pénzügyei a pénzváltás enyhülésének első jeleire siettek a kamatlábakat leszállítani és már lényegesen olcsóbban, kedvezőbb feltételek mellett helyeznek ki bizonyos, korlátozott mennyiségű összegeket, mint csak néhány héttel ezelőtt is. Az aradi pénzügyvilág egyik előkelősége a pénzkrisis szűnéséről a következőket mondotta munkatársunknak:

— Kétségtelenül megállapítható, hogy az új esztendőben a pénzsűke lényegesen enyhült

Romániában. Hosszújáratai kölcsönöket ugyan még nem nyújthatnak a bankok, de kereskedelmi váltóanyagra mindenesetre van már kínálat. Ma még nem lehet azonban pontosan megmondani, vajjon ez az enyhülés a január elsejére, mérlegtechnikai okokból összegyűlt pénz kihelyezéséig tart-e, vagy pedig tartósabb jelenség. Tény az, hogy külföldön a lejnek igen magas kamatlábát leszállították és a határidőre kötött devizákban megnyitkozott kamatdifferencia szintén csökkent. A lej már nem igen kontreminalják a külföldön és ez pénzünk megerősödését is jelenti. A legközelebbi hetek fogják megmutatni, hogy állandósul-e a mai állapot és vajjon a pénzvisszonyok javulása ki fog-e hatni Románia közgazdasági életének más területeire is.

Zürichben 2.72'5, Párisban 13.30 a lej

Helyi valutaárak: (Január hó 12.)
Kifizetések: Berlin 45.95, Amsterdam 77.40, Newyork 192.75, London 938, Páris 7.72, Milánó 8.38, Prága 5.72.50, Budapest 33.80, Zágráb 3.41, Bécs 27.20, Zürich 37.25. — Aru: Márka 46, holland forint —, dollár 193, angol font —, francia frank 7.70, líra 8.30, cseh korona 5.70, pengő 33.80, dinár 3.40, osztrák schilling 27, svájci frank 37. — Pénz: Márka 45, holland forint —, dollár 191, angol font —, francia frank 7.20, líra 7.50, cseh korona 5.40, pengő 33, dinár 3.20, osztrák korona 26.20, svájci frank 36.20.

Zürichi tőzsdenyitás. (Január hó 12.)
Berlin 123.15, Amsterdam 207.50, Newyork 518.75, London 2516.50, Páris 20.57.50, Milánó 22, Prága 15.34.50, Budapest 90.60, Belgrád 9.12.50, Bucuresti 2.72.50, Varsó 57.50, Bécs 73.07.50.

Zürichi tőzsdezárlat. (Január hó 12.)
Berlin 123.05, Amsterdam 207.50, Newyork 518.75, Páris 2057.50, Milánó 21.90, Prága 15.34.50, Budapest 90.60, Belgrád 9.12.50, Bucuresti 2.72.50, Varsó 57.50, Bécs 73.07.50.

Bucuresti-i tőzsdezárlat: (Január hó 12.)
Devizák: Páris 7.65, Berlin 45.65, London 932, Newyork 191.75, Milánó 8.29, Zürich 37.10, Bécs 27.10, Prága 5.69. — Valuták: Napoleon 760, márka 45, leva 1.35, török líra 0.90, angol font 930, francia frank 7.70, svájci frank 36.70, olasz líra 8.40, drachma 2.30, dinár 3.30, dollár 191.50, lengyel zloty 20.50, osztrák schilling 27.50, magyar korona 27, cseh korona 5.70.

= Román-görög kereskedelmi egyezmény. Bucurestiből jelentik: A pénzügyminiszter a román-görög kereskedelmi egyezmény megkötését tanulmányozza.

= Sieghart kezeibe kerül a bécsi Unionbank is. Bécsből jelentik: Ausztria koronázatlan pénzcászára a közeli hetekben ismét kiterjeszti hatalmát: az Unionbank részvénytöbbsége is a Bodenkreditanstalt, illetőleg Sieghart Rudolf birtokába kerül. Sieghart tavaly a Verkehrsbankot nyelte el és e nagymúltú intézet ma a Bodenkreditanstalt irányítása alatt áll, most pedig ugyanez a sors fogja érni Bosel volt bankját, az Unionbankot is. Az Unionbank részvénytöbbségét, amint ismeretes, Bosel tartozása egy részének fedezeteként a postatakarékpénztárnak volt kénytelen átadni. Reich dr., a postatakarékpénztár és a nemzeti bank elnöke, miután a frankfurti Speyer-Eldsen-csoporttal meghiusultak a tárgyalások, az Unionbankot Sieghartnak ajánlotta fel, aki jelenlegi tőzsdei árfolyamoknak megfelelőleg, azt az ajánlatot tette, hogy minden Unionbank-részvényt egy ötöd Bodenkreditanstalt-részvényt ad a postatakarék-

pénztárnak. Ezt az ajánlatot Reich elnök nem fogadhatta el, mivel a postatakarékpénztár nem bocsátkozhat újabb spekulációkba, hanem felkérte Sieghartot, hogy fix áron vegye át a részvényeket. Sieghart a közeli napokban meg is teszi ajánlatát és így az Unionbank is az érdekkörébe kerül. Természetesen ezzel kapcsolatban az Unionbanknál nagyarányú tisztviselő-leépítés fog bekövetkezni és néhány igazgató is távozni fog, így elsősorban Weiner Lajos, akinek az Unionbanktól huzott jövedelme meghaladja az évi 100.000 svájci frankot.

Budapest—Velece: három óra.

Légi forgalom készül Magyarország és Olaszország között.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójának távirata.) Olaszország és Magyarország között nagyjelentőségű tárgyalások kezdődtek meg, amelynek eredményeképp rövidesen létrejön a két ország közötti légitforgalom. Az összes olasz városokat egymással már légi közlekedés köti össze, amelyet az Olasz Légügyi Társaság szervezett meg. Ebbe a forgalomba már bekapcsolták Bécsöt is és a legújabb tervek szerint Budapestet kötik össze Trieszttel, ahonnan átszállással lehet majd megközelemben az összes olasz városokat. A tárgyalások még a kezdet stádiumában vannak, de egy magyar pénzcsoport már kapcsolatot keresett az olasz társasággal, amely szintén be akar kapcsolódni a két ország közötti forgalom megszervezésébe. Nemcsak személy-, hanem postai szállításokat is végez a légi forgalom és előreláthatólag már kora tavasszal megindul az első repülőjárat és nyáron kiépül a Velece, Génna és Rómával az összeköttetés és akkor Budapestről három óra alatt juthatnak el Velecebe, öt és fél óra alatt Génnába,

ugyanennyi idő alatt Nápolyba s hat óra alatt Rómába.

Ha délután öt órakor például felül az ember Budapesten a repülőgépre, már aznap este Veleceben, a Lüdön vacsorázhat. A kérdés megoldása nem ütközik akadályokba, mert Jugoszláviával is folytak a tárgyalások, hogy ne támasszon akadályokat, hogy az ország területén kell majd átrepülni. A több mint hat-száz kilométeres vonalra több motorral ellátott hosszujáratú gépek kellenek. A Triesztbe megérkező utasok azonnal összeköttetést kapnak és tovább folytathatják utjukat a tengerparti fürdőhelyekre is. A légi utazás nem lesz drágább, mint az elsőosztályú vasuti kocsi hálfülkével együtt. De nincs kizárva, hogy a viteldíjakat még olcsóbbra számítsák le. Előreláthatólag már tavasszal Magyarországból repülőgépeken utaznak az olasz tengerpartokra.

M o z i.

xx A legáprázatosabb jelenetek, merészen nagy-szerű fényhatások, újszerű rendezés ejti bámulatba az aradi Apolló mozgósínház hatalmas filmjének, a Faustnak nézőit. Amit a német filmtéchnika a Faustban produkál, felülmúl minden amerikai nagyvonalúságot. A filmet több élő jelenet egészíti ki, amikor Róna Dezső, Horváth Mici, Szentgyörgyi Mária és Ladiszlay József az opera legszebb részletek játszásként énekelik. A film bemutatója nagy szenzációként hatott Aradon és városszerte hatalmas érdeklődés nyilvánul meg a Faust iránt. Az előadások 5, 7 és 9-kor kezdődnek.

xx Péntekig marad műsoron az aradi Uránia mozgósínház nagyszabású filmje, a Tarzan II-ik része. A kép témája izgalmas és érdekes, az afrikai őserdőben nevelkedett ember a civilizált Európa földjén új életterületet talál. Hatalmas drámai cselekmény kapcsolódik be Tarzan életébe, mely különösen megkapó befeljesítéshez érkezik el. Az aradi Uránia mozgósínház előadásai 5, 7 és 9 órakor kezdődnek.

Mielőtt butort vásárol, tekintse meg
Bruckner butorgyár raktárait Arad,
Száda Ghibu Bl: ca No. 18
Cég tulajdonos: VAJNA ADOLF.

Rádó-műsor.

Csütörtök, január 13. Wien—Graz: 21.05. Vidám est. — Pozsony: 17.45. Hangverseny. — Zágráb: 20.30. Kamarazene. — 22. Jazz-band. — Milano: 20.45. Hangverseny. — 22.45. Jazz-band. — Breslau: 20.10. Arno—Holz-est. — 22.15. Táncczene. — Prága: 20.02. Hangverseny. — Leipzig: 20.15. Szimfonikus hangverseny. — Stuttgart: 21.30. Verdi-est. — Frankfurt a M.: 21.15. Klasszikus gitárzene, utána táncczene. — Róma: 21. Hangverseny. — München: 20. Magyar est. — Budapest: 9.30, 12. és 15. Hírek, közgazdaság. — 16. Képzeti előadás. — 17.02. Az Opera kamarazenekarának hangversenye. — 18.20. Irodalmi előadás. — 19. Operaelőadás. — 20.30. Grafonola-táncczene.

Felelős szerkesztő: RÉTHY JÓZSEF.

Cenzurat: Prefectura Judetului.

AZ ARADI APOLLOBAN MA

Gounod **FAUST**. Főszerepben: Emil Jannings nagy operája:

SZINPADI JELENETEK és ÉNEKSZÁMOKKAL. —: Szinpadi szereplők: Horváth Mici, Róna Dezső, Szentgyörgyi Mária, Ladiszlay József.

Az előadások 5, 7 és 9 órakor kezdődnek. —: Jegyek elővételben válthatók.

Van szerencsém Arad és vidéke tisztelt vevőkönkségeinek szives tudomására adni, hogy a rak-
táron levő **Százszékes női és leánya télikabát**
és felöltők a mai naptól kezdve saját árban
lesznek kiárusítva. Kérek a tisztelt vevőkönkséget, hogy vételkényszer nélkül

győződjön meg utólrhetetlen versenyképességről!
Minden vevő csinos ajándékban részesül
Iuliu PLESZ Gyula

központi női felöltő nagyruházsa Arad,
Str. Colonel Pirici 5. (Vörösmarthy-ucca)
A színház hátsó bejáratával szemben
Női felöltők 1000 lejtől telfelől!
Hitelképes egyéneknek részletfizetésre is adunk női télikabátokat

APRÓ HIRDETÉSEK.

Tudnivaló az apróhirdetésekről: Az apróhirdetések díját ezak szerint számítjuk. — Minden szó
hirdetési ára hétköznap 4 lej — banl vasárnap 5 lej. — Vastagabb betűvel 8 lej, illetve 10 lej. — A vas-
tagabb betűvel kiemelt szavakat aláhúzással kell jelezni. — Hirdetéseket d. u. 5 óráig vesszük fel. — Az
apróhirdetéseket előre kell fizetni. — A legkisebb hirdetés ára 10 szög hétköznap 40 lej, vasárnap 50 lej.
A kiadóhivatalt fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál
fogva eredeti alakjában nem kerülhető, azt minden egyes esetben megváltoztassa, illetve helyesítse.
*** Hirdetések telefon utján is teledhatók, telefon szám: 184. ***

Alkalmazás.

JOBK kisebb szobaleány azonnal vagy
15-re felvétetik. Cim az Aradi Közlöny
kiadóházában. 270

JOBK nő házvezetőnőnek ajánkozik
magános urhoz, vidékre is elmegy. Ci-
met kér az Aradi Közlöny kiadóhivata-
lába. 316

FRAULEIN sucht Stelle zu 1 Kinde.
Adresse im Blatte des Aradi Közlöny.
309

MEGBIZHATÓ minden szakácsnét
keresek kéttagu családhoz Gáspár-üz-
let Arad, Boros Béni-tér 50. 312

BEJÁRÓ takarítónőt keresek a délelőtti
órákra. Jelentkezni délelőtt 11 órától
dr. Wernerné, Arad, Str. Cloșca (Szt.
Lázló-u.) No. 15. 10400

EGY megbízható minden fűzőt 15-
ikére keresek. Cim Sebestyén, Arad,
Str. Unirei (Fábián-u.) 2. 10400

HIRDETÉSSZERZÉSBEK jártas férfit,
esetleg nőt keresünk. Cim az Aradi Köz-
löny kiadóházában. 51

Lakás.

KÉTSZOBÁS irodahelyiség kiadó. Cim
az Aradi Közlöny kiadóházában. 313

Vétel és eladás.

SAJÁT termései tisztánkezelt öbor pa-
lakozva kapható Földes gyógyszerár-
ban. 6876

SZÖNYEGEK, filémunkák, klubgarnitu-
ra, bőrfotelok, festmények, dísz tárgyak,
háló, uriszoba, ebédlő, leányzóba, sza-
lonberendezések, tükrök, asztalok, ebéd-
lőszékek, vitrin, ágyak, gyermekszék és
ágy, fűtőfalak, szervizek, hintaszék, kis
Singer-gép, szalonszekrény, íróasztalok,
szamovárak, asztalzemük, ágynemük,
szőrmék, férfi ruhák, fiu öltönyök, gyer-
mekjátékok, stb. eladók. Salgóné, Arad,
Str. Consistoriului 12. (Batthyány-ucca)
I. em. jobb. 1000

WORTHINGTON salvattyu háromné-
gyed colos teljesen jókarban eladó.
Megtekinthető Óvár-ucca 8. sz. 315

HÁROM db. 1 éves kihított mangolica
sertés eladó. Arad, Str. Remus (Virág-
ucca) 34. 314

VÁLOGATOTT elsőrendű étkezési bur-
gonya állandóan kapható Széchenyi-
almi tisztizletben. 311

NÁTHA ellen Antigravado, Földes
gyógyszertár. 180

BIZOMANYBA KERESK gyermek-
mekjátékokat, dísz tárgyakat, bőrön-
döket, mü- és antik tárgyakat, komplett
szobaberendezéseket, szőnyegeket, köz-
szükségleti cikkeket, férfi ruhanemüt,
egyeb butoridarabokat stb. Salgóné,
Arad, Str. Consistoriului 12. (Batthyány-
ucca) I. em. jobb. 1000

MACULATURA PAPIR 5 ligros osoma-
gokban kapható az Aradi Közlöny kiadó-
hivatalában. 500

Üzletek.

PÉNZKÖLCSÖNT keresek prima be-
táblázásra. Ajánlatokat „Hitelképes” jel
igére az Aradi Közlöny kiadóhivatalába
kérek. 7327

FÖLDES-házban a gyógyszerárhoz kö-
zel egy nagy üzlethelyiség kiadó. 283

JÖMENETELÜ borbélyüzlethez kevés
pénzzel társat keresek. Cim az Aradi
Közlöny kiadóházában. 319

Ellátás.

Kérjen

Buziási Phoenix
természetes ásványvizet.
Elsőrendű asztali és boros.

Jó megjelenésű helyi ügynökök

fix és jutalékkal, valamint
ügyes osomagoló (lehetőleg
fűszer-engrossista)
felvételnek.
Cim: RUDOLF MOSSE-nál Arad.

Az ötvenes gazdaság
elad árverés útján
f. hó 16-án vasárnap d. 9 órakor számfel-
tő lovakat és öszvéreket

A leghevesebb fejfájást

is pár perc alatt megszünteti
ROZSNYAI FEJPASZTILLA
Kapható a ROZSNYAI gyógytárban Arad

Kiskereskedők figyelmébe! Mielőtt cukorka- és osokoládé
szükségletét beszerzi, okvet-
len keresse fel a Bonbonerie „Palatul“-t, hol minden fajta árut állandóan
dusan felszerelt raktárból előnyös árak és figyelmes kiszolgálás mellett hozzájtok
rendelkezésére. Bonbonerie „Palatul” Arad, Str. Alexandri 1. szám (volt Gábor-üzlet).

DOMSITZ GARAGE
ujjonnan modernül berendezve
Arad, Strada G. Alexandrescu (Beresényi Miklós-ucca) 32.
megnyilt
Pontos munka! Méltányos árak!
Javitóműhely :: Kocsimosás :: Garagirozás.

ILLITS
„CARLTON”
(volt „BRISTOL”)
Dunaparton, min- Kifűző konyha.
den elkészíthető Mérsékelt árak.
kényelemmel. Kávéház.
SZALLODA BUDAPEST.
IV., Petőfi-tér 6. sz.
Elsőrangú Duna-étterem és polgári étterem
Sürgőnycim: „CARLTONOTEL”

Olcsó árak
Muzsay-nál Arad
színházzal szemben.
Gyapju öltöny téli ... Lei 1750
Double raglan v. ulster téli Lei 2350
Téli kabát szőrme ... Lei 2850
Bőr kabát szőrme bőrön és gallér Lei 4000
Mérték szerinti szabóság.
Nagy posztó raktár.

„TRIUMPH”
DOBOZGYÁR ARAD,
Str. Cantuziuo (Határ-u.) 33.
Elválttal mindennemű nyers és berített
dobozok készítését.
Elsőrendű anyag és munka! Prompt szállítás!
Versenyképes árak! Tegyen próbarendelést!

Keresünk
alvácai tizemünkhöz
azonnali belépésre megbízható,
gyakorlott szorgalmas
hivatalnokot
ki a pénztárkezelésben is jártas.
Román nyelv tudása megkíván-
talik. Írásbeli ajánlatok:
SEIDNER BERNAT és FIA Arad
központi iroda Strada Meșianu No. 2.
▼▼ (Forray-ucca) intézendők. ▼▼

Alkalmi vételek!
Gyönyörű rövid, keresztúros,
Productiv Genossenschaft „Lira”
gyártmányu zongora, egy telje-
sen modern keresztúros, hárs-
pedálos pianino és egy gyermek-
rezágy, alkalmi áron elkötözés
miatt E L A D Ó. — Bővebbet:
URANUL. Irodában Arad, főpostával szemben.

Gyárüzem
keres azonnali belépésre irodai
gyakorlattal rendelkező
perfekt
német és lehetőleg román gép-
és gyorsírónót. Ajánlatok „Gyár”
jeligére Rudolf Mosse hirdetőbe.

Borosjenő közelében
17 kat. holdas szépen berendezett ta-
nyás birtok ugyanott egy magyar gaz-
dasági oséplőgép garnitúra család-
okok miatt olosón. s az aradi állomás
közelében 3 szobás lakásu adómentes
kertes magánház részletfizetésre eladó.
Továbbá 1, 2, 3 és 4 szobás lakások,
s egy divatszalon lakással kiadó.
Borossnál Arad,
Str. Consistoriului (Batthyány-u.) 9. sz.

Románia Jud. Arad, plasa Pecica
Primăria com. Sekla
Nr. 34—1927:
PUBLICAȚIUNE
Primăria comunei Seitin publica
licitațiune minuenda pe ziua de 22.
Februarie anul 1927. orele 9. per-
tru curățirea ailor 2 fantani (bazi-
ne), furnizarea ailor 2 fantani (sis-
tem „Northum” cu pompa de mana
si cu teviile apartinatoare.
Condițiunile de licitațiune se pot
vedea deatcum in biroul notarial.
Licitațiunea se va tine in con-
formitate cu legea contabilitatii
publice cu oferte inchise si sigilate
cari se vor inainta primariei
pana'n ziua licitațiunei, cand se va
depune si un vadu de 10 percent
dupa suma oferita in numerar ori
in lartii de valoare.
Anul 1927. luna Iam. ziua 5.
Notar: Primar:
Micu (ss) Ga. Păcurar (ss)

2 ségtelen
hogya
5 letes hirdetés
6 hatós
eredményt hoz!